

**BAUSKAS
MUZEJS**

**BAUSKAS MUZEJA
UN
STRUKTŪRVIENĪBAS
“VIĻA PLŪDOŅA MUZEJS”
DARBĪBAS UN ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA
(2026–2030)**

**BAUSKA
2025**

SATURA RĀDĪTĀJS

Ievads

1. Muzeja raksturojums, tā loma sabiedrībā	4.
1.1. Muzeja darbības pilnvarojums un struktūra	5.
1.2. Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” misija	6.
1.3. Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” darbības mērķis	6.
1.4. Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” darbības virzieni	6.
1.5. Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” darbības uzdevumi	6.
2. Situācijas raksturojums (2021–2025)	8.
2.1. Darbības spēju izvērtējums	8.
2.1.1. SVID analīze – Bauskas muzejs	8.
2.1.2. SVID analīze – Viļa Plūdoņa muzejs	11.
2.1.3. Iespējas un draudi attīstībai – secinājumi	12.
2.2. Sasniegtie rezultāti krājuma darbā: plānotais un realizētais	13.
2.3. Krājuma darba novērtējums, secinājumi	20.
2.4. Sasniegtie rezultāti zinātniski pētnieciskajā darbā	23.
2.5. Zinātniski pētnieciskā darba novērtējums, secinājumi	26.
2.6. Sasniegtie rezultāti komunikācijas, izglītojošajā un mārketinga darbā	27.
2.7. Komunikācijas, izglītojošā un mārketinga darba novērtējums, secinājumi	33.
3. Pārskats par iepriekšējās Akreditācijas komisijas ieteikumu izpildi	34.
4. Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” darbības stratēģija (2026–2030)	38.
5. Stratēģijas ieviešanas uzraudzība	50.

PIELIKUMI

1. Krājuma darba politika (2026–2030)
2. Zinātniski pētnieciskā darba politika (2026–2030)
3. Komunikācijas, izglītojošā un mārketinga darba politika (2026–2030)
4. Bauskas muzeja darbības stratēģija kultūras un tūrisma lomas palielināšanai ekonomiskajā attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajās inovācijās 2025.–2034. gadam

IEVADS

Bauskas novada pašvaldības iestādes “Bauskas muzejs” (turpmāk – Muzejs) darbības un attīstības stratēģija 2026.–2030. gadam ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā atbilstoši Muzeja misijai ir noteikti darbības attīstības virzieni, mērķi, uzdevumi un prioritātes, kā arī sniegta analīze par iekšējās un ārējās vides iespējamo ietekmi uz mērķu sasniegšanu un ir apkopota informācija par rezultātiem, kādus attiecībā pret plānoto izdevies sasniegt iepriekšējā pārskata periodā (2021-2025).

Muzeja darbības un attīstības stratēģija (2026-2030) atbilst 2022. gada 1. marta Ministru kabineta rīkojumam Nr. 143 “Par Kultūrpolitikas pamatnostādņēm 2022.–2027. gadam “Kultūrvalsts””, kā arī Latvijas muzeju nozares reglamentējošiem normatīvajiem aktiem. Tā izstrādāta saskaņā ar Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2035. gadam, Bauskas novada attīstības programmu (2022-2028), Bauskas novada tūrisma attīstības un mārketinga vadlīnijām (2024-2028), kā arī balstoties uz Bauskas muzeja darbības un attīstības stratēģijas (2021-2025) un Viļa Plūdoņa muzeja darbības un attīstības stratēģijas (2021-2025) analīzi.

Bauskas muzeja darbības un attīstības stratēģiju (2026-2030) ir izstrādājusi darba grupa:

- Aigars Urtāns – direktors, darba grupas vadītājs,
- Ilva Strautzele – Krājuma nodaļas vadītāja,
- Raitis Ābelnieks – Vēstures nodaļas vadītājs,
- Ieva Bronko-Pastore – Mākslas nodaļas vadītāja,
- Elīna Kūla-Braže – Viļa Plūdoņa muzeja vadītāja

Bauskas muzeja darbības un attīstības stratēģija (2026-2030) ir izskatīta un apstiprināta Krājuma komisijas sēdē 2025. gada 7. oktobrī (protokols Nr. 10)

Saīsinājumi

KM – Kultūras ministrija

MK – Ministru kabinets

NMKK – Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogs

TIC – Tūrisma informācijas centrs

TLMS – Tautas lietišķās mākslas studija

t.sk. – tai skaitā; u.tml. – un tamlīdzīgi; u.c. – un cits

1. Muzeja raksturojums, tā loma sabiedrībā

Bauskas muzejs ir dibināts 1947. gada 2. janvārī un kopš 1950. gada 6. oktobra tas atrodas 19. gadsimtā celtajā kādreizējās “Kurzemes” viesnīcas un restorāna ēkā (Kalna ielā 6, Bauskā), kurai 2024. gadā ir veikta vēsturiski-arhitektoniskā izpēte. Muzejs apmeklētājiem pieejams pilsētas senākās daļas centrā: Rātslaukumā pie dzīvākās satiksmes maģistrāles Kalna ielas, kas būtiski ietekmē darbību, it īpaši ēkas tehnisko apsaimniekošanu un krājuma pasargāšanu no autotransporta radītajām vibrācijām un piesārņojuma.

Ēkā Kalna ielā 6 atrodas Muzeja ekspozīcijas, izstāžu zāles, krājuma telpas un darbinieku kabineti, kā arī trīs pagraba telpas ar atsevišķu ieeju, bet bijušajās 19.–20. gadsimta saimniecības telpās (staļļi, garāžas, noliktavas) ēkā Kalna ielā 6a, kas ir savienota ar Muzeja ēku, atrodas TLMS “Bauska” (darba telpas un austuve), izstāžu zāle, krājuma telpas un saimniecības telpas (t.sk. muzeja apkures iekārtas un pagraba telpas).

Abas ēkas ir Bauskas novada pašvaldības īpašums – tās ir nodotas Muzeja bilancē un apsaimniekošanā.

Muzejs darbojas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā un pētīšanā, ar ekspozīcijām, izstādēm un tematiskajiem pasākumiem un programmām piesaistot apmeklētājus, pilnveidojot viņu atpūtas iespējas, padziļinot sabiedrības interesi un zināšanas, tādējādi veidojot vēsturisko apziņu un izpratni par vēstures norisēm un kultūras procesiem Bauskas pilsētā un novadā. Lai Muzejs spētu pilnvērtīgi veikt savu darbību, t.sk. lai nodrošinātu krājuma priekšmetu saglabātību, abās Muzeja ēkās ir ierīkota gāzes apkure, kas nodrošina vienmērīgu temperatūru krājuma, ekspozīciju un izstāžu, kā arī darbinieku darba telpās.

Muzejam kopš 2011. gada 1. aprīļa ir viena struktūrvienība – “Viļa Plūdoņa muzejs”, kas ar krājuma kolekciju, ekspozīciju, izstāžu, tematisko pasākumu, programmu, ekskursiju u.c. komunikācijas veidu palīdzību dod iespēju muzeja apmeklētājiem u.c. interesentiem iepazīties ar dzejnieka Viļa Plūdoņa dzīvi, daiļradi, literāro un kultūrvēsturisko mantojumu.

Viļa Plūdoņa muzejs atrodas Bauskas novada Ceraukstes pagastā, dzejnieka dzimtajās mājās “Lejenieki”, kas ir Valsts nozīmes kultūras piemineklis. “Lejenieki” kopš 19. gadsimta otrās puses vēsturiski ir veidojusies kā vecsaimniecība, kurā bez aramzemes un meža ir dzīvojamā ēka, rindu klēts, kūts, rija (šķūnis), pirts un pagrabs. Viļa Plūdoņa muzeja kompleksam ir

pievienotas kaimiņu “Selenu” mājas, kas pēc 20. gadsimta 20. gadu Agrārās reformas izveidojās kā jaunsaimniecība ar dzīvojamo ēku, klēti, kūti un pagrabu. Mūsdienās šajās ēkās atrodas Viļa Plūdoņa muzeja krājuma daļa, administratīvās un saimnieciskās telpas.

Kopējais Viļa Plūdoņa muzeja komplekss ar “Selenu” mājām ir Bauskas novada pašvaldības īpašums – tas ir nodotas Bauskas muzeja bilanci un apsaimniekošanā.

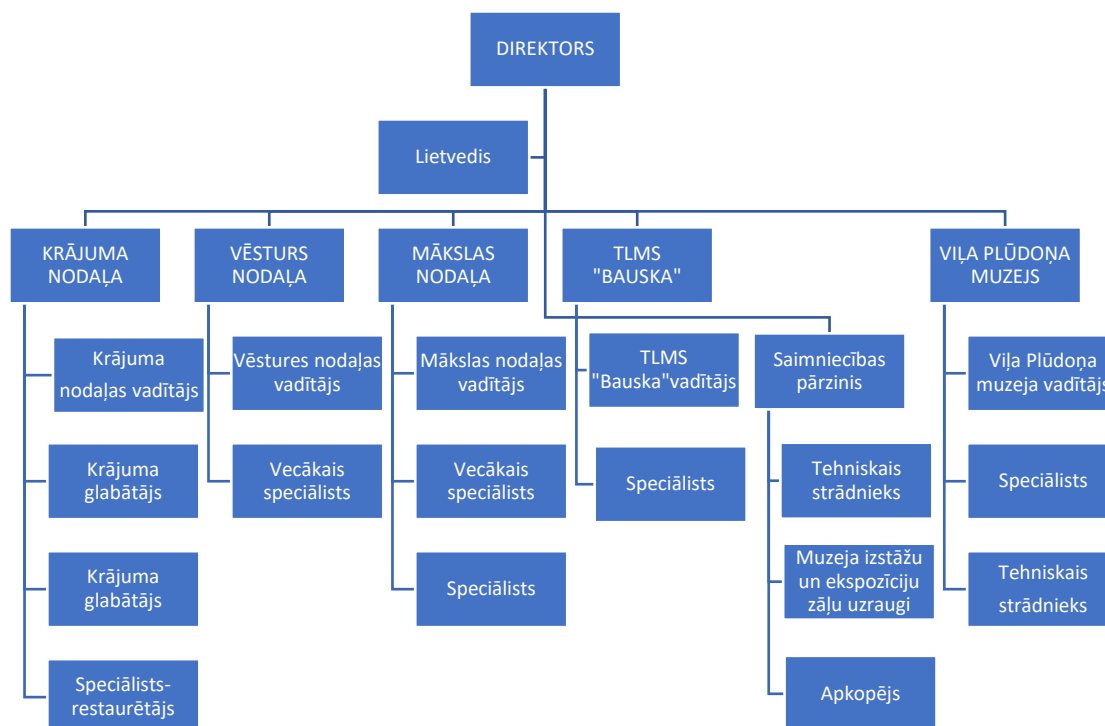
1.1. Muzeja darbības pilnvarojums un struktūra

Bauskas muzejs ir Bauskas novada pašvaldības iestāde, kas realizē valsts kultūras politiku novada vēstures, mākslas un kultūras mantojuma saglabāšanā, apkopošanā, izpētē un popularizēšanā. Muzejs veido krājuma kolekcijas un ar ekspozīciju, izstāžu, tematisko pasākumu, programmu, publikāciju u.c. komunikācijas veidu palīdzību dod iespēju interesentiem iepazīties ar Bauskas novada vēsturi, kultūru un tautas lietišķās mākslas tradīcijām.¹

Bauskas muzeja darbības pamats ir Bauskas novada pašvaldībā apstiprinātais nolikums (28.04.2011.; prot. Nr.6; 9.§) (Grozījumi 29.12.2011.; 19.12.2013.; 30.01.2014.; 27.11.2014.; 30.03.2017.; 24.09.2020.) u.c. iekšējās aprites dokumenti (noteikumi, reglamenti, instrukcijas), t.sk. Viļa Plūdoņa muzeja Reglaments (apstiprināts 06.01.2025.), TLMS “Bauska” iekšējās kārtības noteikumi (apstiprināti 06.01.2025.), Noteikumi par Bauskas muzeja krājumu, Rīcības plāns krājuma priekšmetu aizsardzībai ārkārtas situācijā.

Bauskas muzeja organizatoriskā (iekšējā) struktūra

¹ 2023. gada nogalē Bauskas muzejā notika vadības maiņa - ar Bauskas novada pašvaldības 2023. gada 31.oktobra rīkojumu nr. 2023/8.3/1078 par Bauskas novada pašvaldības iestādes "Bauskas muzejs" direktoru no 2023. gada 1. novembra iecelts Aigars Urtāns

1.2. Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” misija

Bauskas muzeja misija ir vākt, saglabāt, pētīt un popularizēt Bauskas pilsētas un novada vēstures un kultūras liecības, nodrošinot to pieejamību ikvienam, un, komunikācijā izmantojot mūsdienīgas, izglītojošas un iekļaujošas pieejas, veicināt sabiedrības izpratni par tām, radot piederības sajūtu un lokālpatriotismu.

Viļa Plūdoņa muzeja misija ir saglabāt dzejnieka Viļa Plūdoņa piemiņu viņa dzimtajās mājās, rosināt interesi un iepazīstināt sabiedrību, īpaši skolu jaunatni, ar dzejnieka dzīves gaitām, devumu latviešu literatūrā, kā arī viņa dzimtas likteņiem Latvija un trimdā.

1.3. Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” darbības mērķis

Bauskas muzeja darbības mērķis ir tautas vēsturiskās atmiņas saglabāšana un jaunu zināšanu iegūšana par Bauskas pilsētas un novada kultūrvēsturisko vidi, ko izmantot Muzeja komunikācijā ar sabiedrību, lai radītu izpratni par Bauskas pilsētas un novada kultūras un vēstures liecībām kā aizsargājamiem kultūras un vēstures pieminekļiem, kas ļauj lepoties ar savu tuvāko apkārtni, tās iedzīvotājiem, vietējām tradīcijām, tādējādi sekmējot un attīstot vietējo lokālpatriotismu.

Viļa Plūdoņa muzeja darbības mērķis ir vākt, saglabāt un popularizēt ar dzejnieka personību un daiļradi saistīto materiālo un nemateriālo mantojumu viņa dzimtas mājās “Lejeniekos”.

1.4. Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” darbības virzieni

- 1.4.1. Misijai atbilstoša krājuma vākšana un komplektēšana, saglabāšana un izpēte.
- 1.4.2. Misijai atbilstošs zinātniski pētnieciskais darbs un atbilstošu ekspozīciju, izstāžu, tematisko pasākumu un programmu veidošana un īstenošana.
- 1.4.3. Misijai atbilstošs izglītojošais un komunikācijas darbs, izmantojot krājuma kolekcijas u.c. muzeju darbības līdzekļus (ekspozīcijas, izstādes, tematiskos pasākumus, programmas, ekskursijas, publikācijas, referātus lekcijas, konsultācijas).
- 1.4.4. Muzejam uzticēto materiālo vērtību, t.sk. iekštelpu un ārtelpu (ārējās vides) saglabāšana un labiekārtošana.
- 1.4.5. Muzeja darbinieku izglītošana, profesionālās kvalifikācijas paaugstināšana, darba drošības un darba aizsardzības nodrošināšana.

1.5. Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” darbības uzdevumi

- 1.5.1. Veidot Muzeja krājumu kā nozīmīgāko un saturiski bagātāko kultūrvēsturisko liecību krātuvi par Bauskas pilsētas un novada vēsturi no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām, t.sk. par dzejnieka Viļa Plūdoņa personību, ģimeni, dzimtu un viņa literāro mantojumu; nodrošināt krājuma saglabāšanu un daudzpusīgu pieejamību sabiedrībai un ikvienam interesentam:
 - 1.5.1.1. nodrošināt eksponētās un neeksponētās krājuma daļas pastāvīgu pieejamību sabiedrībai,
 - 1.5.1.2. ievadīt krājuma priekšmetu datus NMKK informācijas sistēmā,
 - 1.5.1.3. nodrošināt krājuma glabāšanas apstākļus atbilstoši MK noteikumiem Nr. 956 “Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu”,
 - 1.5.1.4. veikt krājuma priekšmetu konservāciju un restaurāciju,
 - 1.5.1.5. veikt krājuma kolekciju priekšmetu esības pārbaudes.
- 1.5.2. Veikt krājuma u.c. veida zinātniski pētniecisko darbu, lai radītu jaunas un pilnveidotu esošās zināšanas, ko izmantot Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” darbības jomās (ekspozīciju, izstāžu, tematisko pasākumu un programmu veidošanā, lekciju, referātu, publikāciju, konsultāciju sagatavošanā u.tml.).

- 1.5.3. Jaunu piedāvājumu radīšana un informācijas nodošana interesentiem, kas dažādos veidos interesējas par Bauskas pilsētas un novada vēsturi, kā arī par dzejnieka Viļa Plūdoņa personību, ģimeni, dzimtu un viņa literāro mantojumu.
- 1.5.4. Īstenot komunikācijas un izglītojošo darbu, lai veicinātu Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” atpazīstamību, informētu sabiedrību, izzinātu sabiedrības vēlmēs vajadzības un piesaistītu apmeklētājus.
- 1.5.5. Nodrošināt Muzeja pamatfunkciju īstenošanu:
- 1.5.5.1. Bauskas novada pašvaldības noteiktajā kārtībā plānot gadskārtējo Muzeja budžetu², kā arī piedalīties dažādu fondu rīkotajos projektu konkursos un piesaistīt līdzfinansējumu,
 - 1.5.5.2. uzturēt Muzeja materiāltechnisko bāzi, saglabāt un labiekārtot Muzeja ēkas, to tehnisko infrastruktūru, iekštelpas un ārtelpas (ārējo vidi),
 - 1.5.6.3. pilnveidot darbinieku profesionālo kvalifikāciju.

2. Situācijas raksturojums (2020 – 2025)

2.1. Darbības spēju izvērtējums

Muzejs savā darbībā iekļaujas kopējā tūrisma jomas attīstībā Bauskas novadā, ko nosaka pašvaldības Tūrisma attīstības un mārketinga vadlīnijas līdz 2028. gadam. Šajā stratēģiskās plānošanas dokumentā ir teikts, ka Bauskas novads ir viegli sasniedzams ceļojumu galamērķis, kas piedāvā kvalitatīvus un daudzveidīgus tūrisma pakalpojumus; tie balstās uz labi saglabātu un uzturētu dabas un kultūrvēsturisko mantojumu.

2.1.1. SVID analīze – Bauskas muzejs

Stiprās puses	Vājās puses
- Muzejs atrodas Bauskas vecpilsētas centrā.	Muzejs atrodas starptautiskās satiksmes maģistrāles A7 malā un satiksmes intensitāte, troksnis un vibrācijas rada vecpilsētas vides

² Muzejam un struktūrvienībai “Viļa Plūdoņa muzejs” ir kopējs budžets.

- Pretī Muzejam un Muzeja pagalmā ir automašīnu stāvlaukums.	nepievilcību, kā dēļ tūristu skaits, kas izvēlas uzturēties vecpilsētā, nav liels.
Muzejs atrodas vēsturiskā ēkā – atjaunojot tās vēsturisko fasādi, atsevišķus iekštelpu interjera elementus, kā arī ārtelpu jeb vēsturisko pagalmu, ir potenciāls apmeklētāju piesaistīšanai.	- Muzeja ēkas uzturēšana prasa lielus saimnieciskos resursus un finanšu izdevumus, kas ne vienmēr ir pietiekami. - Lielu remontdarbu laikā daļa Muzeja telpu ir jāslēdz apmeklētājiem, kā rezultātā samazinās apmeklētāju skaits. (2020.-2021. gadā tika mainītas pagrabstāva nesošās sijas, kā dēļ bija slēgta pastāvīgā ekspozīcija 1. stāvā)
Nelielā attālumā no Muzeja atrodas citi tūrisma objekti un sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi.	- Bauskas pilsētā un novadā ir piesātināts tūrisma objektu piedāvājums. - Lielu daļu tūristu piesaista Bauskas novadā esošās daudzās pils, t.sk. Bauskas pils, kā dēļ Muzejam ir liela konkurence apmeklētāju piesaistīšanā.
Muzejs apmeklētājiem pieejams visa gada garumā un ir garantēts pašvaldības finansējums.	Pašvaldības finansējums ir pietiekams Muzeja pamatfunkciju realizēšanai, bet nepietiekams dinamiskai attīstībai.
Muzejā ir plašs, konkurētspējīgs piedāvāto pakalpojumu klāsts: - ir uzkrāta bagātīga informācija un unikālas vērtības par Bauskas novada vēsturi un kultūru, - ir izveidota vēsturiskā ekspozīcija par Bauskas pilsētu un pilsētniekiem, ko papildina pieprasīta izglītojošā programma, - tiek organizēti un notiek dažādi tematiskie pasākumi, t.sk. vēstures lasījumi un konferences, - ģimeņu un bērnu auditoriju piesaista leļļu un vēsturisko rotaļlietu ekspozīcija, - ir labi organizētas, regulāras mākslas izstādes, - interesentiem ir iespēja apgūt un pilnveidot aušanas un dažādu rokdarbu prasmes.	Sociālās pieejamības problēma: - apgrūtināta iekļūšana Muzejā un pārvietošanās apmeklētājiem ar kustību traucējumiem, - sanitāri higiēniskās telpas atrodas Muzeja ēkas 2. stāvā un līdz tām var nokļūt ejot cauri izstāžu zālēm.
Augsts Muzeja vēsturnieku profesionālisms, kas izpaužas, tiek atspoguļots un izmantots: - zinātniski pētnieciskajā darbā par Bauskas pilsētu un novadu, - publikācijās, tematiskajos pasākumos, konferencēs un vēstures lasījumos,	

- konsultācijās un prezentējošos izdevumos, - interesentu pieprasītās ekskursijās pilsētā un Muzejā.	
	- Lēns krājuma digitalizācijas process – NMKK katru gadu ir jāievada noteikts krājuma priekšmetu apjoms, bet Krājuma nodaļas darbinieki ir noslogoti ar citām krājuma darba jomām: lai izpildītu gan NMKK prasības, gan veiktu krājuma darbu, cieš kvalitāte un krājuma digitalizācijas kvantitāte. - Bauskas novada pašvaldība kā Muzeja īpašnieks (naudas devējs) esošajos budžeta ietvaros un valsts finanšu politikas uzstādījumos noraida iespēju izveidot jaunu amata vietu Muzeja Krājuma nodaļā
- Stabils, mērķtiecīgs, radošs un izglītots Muzeja darbinieku kolektīvs. - Muzeja speciālisti regulāri ar dažādām aktivitātēm piedalās pilsētas un novada pasākumos, kas veicina Muzeja atpazīstamību.	- Darbinieku novecošana – daļa darbinieku ir pirmspensijas (vai pensijas) vecumā; nav gados jaunu speciālistu, ir grūtības šādu speciālistu piesaistīšanā. - Darbiniekiem, nodrošinot muzejpedagoģisko un izglītojošo programmu norisi (t.sk. brīvdienās), rodas pārslogde.
Bauskas novadā ir izstrādāta un tiek piemērota darbinieku motivēšanas un novērtēšanas sistēma.	
Iespēju robežās tiek uzlabota un sakārtota Muzeja kultūrvide.	- Trūkst papildus sanitāri higiēnisko telpu apmeklētāju ērtībām. - Nav attīstīta Muzeja suvenīru tirdzniecība un trūkst vietas šādai tirdzniecībai. - Nav attīstīta kopējā Muzeja identitāte.
Tiek uzlaboti krājuma priekšmetu glabāšanas apstākļi.	- Krājuma telpās nepieciešams kosmētiskais remonts, bet nav piemērotas telpas krājuma priekšmetu uzglabāšanai remonta laikā vai ārkārtas situācijās. - Trūkst telpu jaunu krātuvju ierīkošanai, jo esošās krātuves ir pārslogotas.

- Ir izveidota ilggadīga sadarbība ar novada skolām. - Ir izveidoti starptautiski kontakti un sadarbība (Izraēlas vēstniecības Latvijā Kultūras nodaļa, Žeimes novadpētniecības centrs-muzejs Lietuvā, Jonišķu Vēstures un mākslas muzejs Lietuvā, Rokišķu novadpētniecības muzejs Lietuvā, Dobžinas zemes muzejs Ripinā Polijā u.c.), kas veicina Muzeja atpazīstamību tuvajās ārzemēs. - Ir izveidota sadarbība ar masu medijiem (t.sk. ar vietējo laikrakstu “Bauskas Dzīve” un reģionālo Zemgales TV).	
--	--

2.1.2. SVID analīze – Viļa Plūdoņa muzejs

Stiprās puses	Vājās puses
- Muzejs atrodas skaistā Zemgales lauku ainavā – ainaviskā vietā Mēmeles krastā – un atspoguļo tradicionālo Zemgales lauku vidi; muzeja teritorija ir Zemgalei raksturīga lauku sēta 20. gadsimta pirmajā pusē. - Apmeklētāju ērtībām ir automašīnu stāvlaukums un muzeja teritorija ir bezmaksas pastaigu un atpūtas vieta.	Bauskas novadā ir piesātināts tūrisma piedāvājums, kā dēļ tūristi izvēlas vieglāk pieejamus tūrisma objektus, jo: - nokļūšana muzejā iespējama tikai pa grants seguma ceļu, - ir apgrūtināta muzeja pieejamība apmeklētājiem bez sava transporta.
- Ir atjaunota muzeja teritorijā esošā “Lejenieku” dzīvojamā māja un saimniecības ēkas (kūts, klēts), kur iekārtotas jaunas ekspozīcijas ar daudzveidīgu, t.sk. muzejpedagoģisko, piedāvājumu. - Ekspozīcijās izvietoti restaurēti muzeja krājuma priekšmeti, kas tādējādi ir kļuvuši pieejami sabiedrībai.	- Pilnībā nav atjaunota “Lejenieku” vēsturiskā vide (vēsturiskais dārzs, pagalmi, pirts ēka). - Nav labiekārtota apmeklētāju centra ar sanitāri higiēniskām un atpūtas telpām; muzeja kompleksā esošās “Seleni” (“Lejenieku” kaimiņu māju) ēkas, kur tas būtu iespējams un kur šobrīd atrodas muzeja darbinieku darba telpas un saimnieciskās ēkas, ir sliktā stāvoklī. - Muzeja krājumā (ekspozīcijā) ir ļoti minimāls Viļa Plūdoņa un viņa ģimenes personīgo lietu un sadzīvē izmantoto priekšmetu daudzums.
Muzejam ir garantēts pašvaldības finansējums.	Pašvaldības finansējums ir pietiekams muzeja pamatfunkciju realizēšanai, bet tas ir nepietiekams, lai atrisinātu muzeja kompleksā

	esošo “Selenu” ēku tehniskā stāvokļa uzlabošanu, kā dēļ muzeja darbiniekiem ir nepiemēroti darba apstākļi (“sausā” āra tualete, ēkās nav tekoša un silta ūdens); trūkst piemērotu telpu krājuma priekšmetu glabāšanai.
Muzeja teritorija ir piemērota brīvdabas un aktīvās atpūtas pasākumu organizēšanai.	Muzeja teritorija nav norobežota un liela apmeklētāju skaita gadījumā ir problēmas ar automašīnu novietošanu u.c. saimnieciski-tehnisko infrastruktūru, t.sk. sanitāri-higiēniskajām labierīcībām (tualetēm).

2.1.3. Iespējas un draudi attīstībai – secinājumi

Muzeja darbību ietekmē gan kopējā sociālekonomiskā situācija valstī, kas nosaka iedzīvotāju dzīves līmeni un pirktspēju, gan specifiskā situācija Bauskas pilsētā un novadā.

Pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem iedzīvotāju skaitam Bauskas novadā ir tendence samazināties, bet lielākais iedzīvotāju skaits koncentrējas Bauskas pilsētā.

Bauskas novadā tūrisma apritē ir iesaistīti vairāk nekā 80 dažādi tūrisma pakalpojumu sniedzēji. Ar katru gadu palielinās šo tūrisma pakalpojumu sniedzēju piedāvājums, kas pēc kultūras un tūrisma jomas speciālistu atzinumiem jau robežojas ar pārsātinātību. Upju tuvums un gleznainās ainavas piesaista dabas tūrisma cienītājus, bet lielu daļu tūristu piesaista daudzās pils. Rīgas tuvums un labi attīstītā ceļu infrastruktūra sniedz iespēju šī reģiona interesentiem ērti nokļūt Bauskas pilsētā un novadā. Arī Bauskas pilsētas un novada iedzīvotājiem tas sniedz iespēju baudīt augstvērtīgus kultūras pasākumus galvaspilsētā.

Muzejs atrodas Bauskas vecpilsētas centrā, Kalna ielā, kas ir starptautiskās satiksmes maģistrāles posms. Atrašanās vecpilsētas centrā vērtējams kā pozitīvs darbības un attīstības faktors, taču starptautiskā satiksmes maģistrāle ir būtisks faktors visas vecpilsētas vides nepievilcībā, kā dēļ tūristu skaits, kas izvēlas uzturēties vecpilsētā, nav liels. Tas ietekmē arī Muzeja darbību, tāpēc Muzejs savā mērķauditorijā vairāk orientējas uz vietējās kopienas piesaisti ar mākslas izstāžu dažādību un tematiskajiem pasākumiem. Pārējo interesentu piesaistei kalpo pastāvīgās ekspozīcijas, izglītojošās programmas un arī atsevišķas tematiskās izstādes.

Muzeja esošā infrastruktūra un materiāli tehniskā bāze, t.sk. Bauskas novada pašvaldības piešķirtais finansējums ļauj sekmīgi darboties, taču Muzeja ēkas Kalna ielā 6 tehniskā apsekošana, kas veikta 2025. gada sākumā, ir atklājusi virkni problēmu, kuras būs jārisina nākamajā attīstības posmā (starpstāvu siju un jumta konstrukciju remonts, elektroinstalācijas sakārtošana u.c.), kad paralēli tam par vienu no nākamā attīstības posma prioritātēm ir jāizvirza darbs pie Muzeja ēkas vizuālā izskata (fasādes) atjaunošanas, kā arī pie iekštelpu (zudušo interjera priekšmetu atjaunošanas-restaurācijas) un ārtelpu (pagalma) identitātes.³

Lai Muzejam piesaistītu ģimenes ar bērniem un cilvēkus ar dažādām veselības (invaliditātes) problēmām, pārskata periodā ir uzsākts darbs šīs mērķauditorijas vajadzību apmierināšanai, kas tiks turpināts nākamajā Muzeja darbības un attīstības posmā.

Sarežģītākā ir Muzeja pieejamības problēma jeb iekļūšana Muzejā cilvēkiem ratiņkrēslos, kas pastāv ilgstoši un ēkas tehnisko būvkonstrukciju dēļ to nav izdevies atrisināt arī pārskata periodā. Esošās Muzeja ieejas šaurība, ieejas pakāpieni un trepju novietojums uziešanai uz otro stāvu ierobežo iespēju uzstādīt invalīdiem domātās palīgierīces. Cilvēkiem ratiņkrēslos ir iespēja apskatīt pastāvīgo ekspozīciju pirmajā stāvā, kur ir izveidoti slīpi sliekšņi.

Ne mazāk aktuāla ir apmeklētāju atpūtas zonas izveide ar suvenīru tirdzniecības vietu un ērtāka piekļuve sanitāri higiēniskajām telpām, kas atrodas Muzeja otrajā stāvā un kurās šobrīd var nokļūt tikai izejot cauri izstāžu zālēm un muzejiskās literatūras krātuvei (bibliotēkai).

Viļa Plūdoņa muzeja darbības attīstības potenciāls ir “Lejenieku” atrašanās ainaviski gleznainā vietā Mēmeles upes krastā, kur var izjust Zemgales līdzenuma dabas burvību, kā arī šim Latvijas kultūrvēsturiskajam novadam raksturīgo tradicionālo lauku sētas vidi. Tas viss par nākamā attīstības posma prioritāti nosaka “Lejenieku” vēsturiskā dārza ainavas un kopējās vēsturiskās vides atjaunošanu, kā arī dažādu tematisku pasākumu rīkošana, lai vairotu muzeja popularitāti un atpazīstamību sabiedrībā, kā to pierādīja 2024. gada 20. jūlijā notikušais komponista Jāņa Lūsēna dziesmu ar Viļa Plūdoņa vārdiem koncerts “Saulrietā”, kas bija veltīts dzejnieka 150 gadu jubilejai un kuru apmeklēja apmēram 800 interesentu.

Viļa Plūdoņa muzeja attīstību bremzējošs faktors ir sliktā piebraucamo ceļu kvalitāte, kā arī tas, ka muzeja teritorijā nav atbilstošas infrastruktūras tūristu atpūtai un relaksācijai. Viens no

³ 2024. gadā ir veikta Muzeja ēkas Kalna ielā 6 vēsturiski-arhitektoniskā izpēte.

risinājumiem nākamajā attīstības posmā ir rast iespējas Viļa Plūdoņa muzeja kompleksā esošajos “Selenos” (dzīvojamā ēkā un klētī) izveidot apmeklētāju centru un uzlabot muzeja administrācijas darba telpas. Tāpat svarīga ir relaksējošas atpūtas zonas izveide muzeja ārtelpā.

Saņemtais Bauskas novada pašvaldības finansējums ir pietiekams Bauskas muzeja un Viļa Plūdoņa muzeja pamatfunkciju realizēšanai, taču tas ir nepietiekams dinamiskai attīstībai un lieliem ēku pārbūves un remontu projektiem. Tuvākajā nākotnē nebūs arī iespēju nodrošināt papildus speciālista amata vietu Muzeja Krājuma nodaļā un tas viss uzskatāms par lielāko draudu Muzeja stratēģisko plānu īstenošanā. Turklāt to vēl vairāk pastiprina esošā ģeopolitiskā situācija un ar to saistītā valsts finanšu politika, kas vērsta uz izdevumu palielināšanu valsts drošībai un aizsardzības spējai, visos līmeņos, t.sk. pašvaldībās, īstenojot finanšu taupības pasākumus.

2.2. Sasniegtie rezultāti krājuma darbā: plānotais un realizētais

Lietotā terminoloģija

ATS – vienotais atsauces datu reģistrs; vienots autoru un institūciju pieraksts datu glabāšanai un pārskatīšanai

APLIS – autortiesību pārvaldības un licencēšanas informācijas sistēma (vienota autortiesību pārvaldība)

Entīte – dati par personām (autors, fotogrāfs, mākslinieks u.c.) un institūcijām (ražotājs, izgatavotājs, izdevējs u.tml.), kas saistīti ar Muzeja krājuma priekšmetu, par kuru jau ievadīta vai tiek ievadīta informācija kopkatalogā; entītes izveido vienotajā atsauces datu reģistrā, tās var jau pastāvēt kā citu organizāciju izveidotas vai arī būt jaunizveidotas

Jaunieguvumi – priekšmeti, kas iekļauti Muzeja krājumā pārskata periodā

Kopkatalogs – Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogs

Kopkataloga 2023. gada versija – Nacionālā muzeju krājuma kopkataloga informācijas sistēmas darba vide, kurā integrēts vienotais atsauces datu reģistrs un autortiesību pārvaldības un licencēšanas informācijas sistēma

Krājuma nodaļas speciālisti – Muzeja Krājuma nodaļas darbinieki (Krājuma nodaļas vadītāja un divas krājuma glabātājas, kuras ievada Muzeja krājuma priekšmetu aprakstus Nacionālajā muzeju krājuma kopkatalogā)

NMKK – Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogs

NMKK IS – Nacionālā muzeju krājuma kopkataloga informācijas sistēma

“Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu” – 2006. gada 21. novembra MK noteikumi nr. 956
“Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu”

Vēsturiskie priekšmeti – priekšmeti, kas iekļauti Muzeja krājumā līdz 2007. gada 30. oktobrim

Krājuma darbā iepriekšējam pārskata periodam izvirzītais mērķis bija veidot Muzeja krājumu kā nozīmīgāko un saturiski bagātāko kultūrvēsturisko liecību krātuvi par Bauskas pilsētas un novada vēsturi, t.sk. par dzejnieka Viļa Plūdoņa personību un viņa daiļradi, nodrošinot šo vērtību saglabāšanu un daudzpusīgu pieejamību sabiedrībai un ikvienam interesentam. Lai sasniegtu šo mērķi bija izvirzīti vairāki uzdevumi.

1. Krājuma papildināšana atbilstoši Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” misijai, krājuma komplektēšanas principiem un zinātniski pētnieciskā darba politikai

Pārskata periodā bija plānots iekļaut Muzeja krājumā vidēji 350 priekšmetus gadā, t.i., visā pārskata periodā – 1750 priekšmetus. Liela daļa no plānotā bija saistīta ar iegūto Bauskas luterāņu mācītāja Paula Žibeika dzimtas mantojuma iekļaušanu krājumā. Šis mantojums ir viens no pārskata perioda nozīmīgākajiem Muzeja jaunieguvumiem. Iegūtais priekšmetu daudzums ir apjomīgs (Jāņa un Otīlijas Žibeiku dokumenti, fotogrāfijas, iespieddarbi un sadzīves priekšmeti, kā arī mācītāja P. Žibeika personīgā bibliotēka, vēstules, fotogrāfijas, tulkojumi, pētījumi, sprediķi, dažādi dokumenti u.c. lietiskās vērtības – kopumā apmēram 20 tūkst. vienības) un Krājuma nodaļas speciālisti joprojām strādā pie šī mantojuma izvērtēšanas, nosakot, kādi priekšmeti atbilst krājuma komplektēšanas politikai. Īpašus izaicinājumus rada tieši P. Žibeika rokrakstā rakstītie darbi – tie saglabājušies uz atsevišķām lapām, kas nereti ir sajauktas secībā. Tas nozīmē, ka secības atjaunošana un tekstu apgūšana ir darbietilpīgs process. Papildus sarežģījumus rada to teoloģiskais saturs, jo Muzeja darbiniekiem trūkst specializētu zināšanu šajā jomā. Tādēļ nepieciešama sadarbība ar nozares speciālistiem un Muzejam palīdz Luterā Akadēmijas mācībspēki un absolventi. Pēc materiālu izpētes un

sakārtošanas tos plānots pilnībā iekļaut Muzeja krājumā nākamajā darbības un attīstības periodā līdz 2030. gadam.

Pārskata periodā par krājuma darba prioritāriem uzdevumiem bija noteiktas pastāvīgās ekspozīcijā “Laiks spēlēties” esošo leļļu un rotaļlietu kolekcijas dāvinājuma, kā arī ekspozīcijas “Ebreji Bauskā” tematiskās daļas “Turīga Bauskas ebreja dzīvojamā istaba 19. gadsimta beigās” mēbeļu iekļaušana Muzeja krājumā. To ir izdevies realizēt – ir pieņemts leļļu un rotaļlietu kolekcijas dāvinājums (sastāv no 727 vienībām), kas līdz tam bija deponēts no privātkolekcijas; atrasts un Muzeja krājumā iekļauts mēbeļu komplekts, kas turpmāk būs skatāms pastāvīgās ekspozīcijas “Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20. gadsimtā” sadaļā “Turīga bausķenieka (ebreja) dzīvojamā istaba 19. gadsimta beigās – 20. gadsimta sākumā”.

Kopumā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 1. jūnijam ar dāvinājumiem, pirkumiem un citā veidā Muzeja krājums ir papildināts ar 566 priekšmetiem. Tie bagātina visas krājuma kolekcijas. Vairāki priekšmeti ir iegādāti pastāvīgās ekspozīcijas “Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20. gadsimtā” papildināšanai vai esošo priekšmetu aizstāšanai ar vēsturiski atbilstošākiem. Viens priekšmets – skapis ar orientālām koka aplikācijām – iekļauts krājumā pēc krājuma esības pārbaudes un tiks eksponēts pastāvīgās ekspozīcijas daļā “Turīga bausķenieka (ebreja) dzīvojamā istaba 19. gadsimta beigās – 20. gadsimta sākumā”.

Viļa Plūdoņa muzeja krājumā pārskata periodā bija plānots iekļaut 10 priekšmetus gadā, t.i., visā pārskata periodā 50 priekšmetus. No 2021. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 1. jūnijam ar dāvinājumiem, pirkumiem un citā veidā Viļa Plūdoņa muzeja krājums ir papildināts ar 136 priekšmetiem. Nozīmīgs papildinājums grāmatu kolekcijai bija 2022. gadā no kolekcionāra Jāņa Bites saņemtais dāvinājums – Viļa Plūdoņa dzīves laikā izdotās grāmatas (15 vienības). Savukārt 2023. gadā grāmatu kolekcija tika papildināta ar vēl 21 grāmatu: tās ir grāmatas, kādas ir bijušas dzejnieka personīgajā bibliotēkā. Pārējie iegādātie priekšmeti ir mēbeles un dažādi interjera priekšmeti dzīvojamās mājas ekspozīcijai.

2. Krājuma priekšmetu kolekciju esības pārbaudes veikšana atbilstoši apstiprinātajam grafikam un pilna krājuma esības pārbaudes veikšana

Pārskata periodā bija plānots veikt Muzeja krājuma priekšmetu esības pārbaudes septiņās krātuvēs (nr.1, nr.3, nr.6, nr.8, nr.12, nr.13, nr.14). Visās tajās, izņemot krātuvi nr.3, glabājas Lietisko priekšmetu kolekcijas priekšmeti. Lai arī esības pārbaudes šajās krātuvēs ir veiktas, nevar uzskatīt, ka ir veikta pilna esības pārbaude. No Muzeja krājuma kolekcijām nav

pārbaudīti Numismātikas kolekcijas priekšmeti (depozīti, romiešu un bizantiešu monētas) un palīgkrājuma kolekcijas (dokumenti, fotogrāfijas, iespieddarbi). Novirze no plānotā ir bijusi saistīta ar izmaiņām esības pārbaudē veikšanā. Daudzus gadus iepriekš (pirms pārskata perioda) esības pārbaudes notika pārbaudot kolekcijas un pārbaudāmo priekšmetu saraksts tika sagatavots izrakstot to no inventāra grāmatām. Šādā veidā vienmēr kāds priekšmets palika nepārbaudīts. No 2016. līdz 2020. gadam visas inventāra grāmatas ir digitalizētas Excell programmā un ir izveidoti krājuma priekšmetu saraksti. Veicot esības pārbaudes, tajos precizē priekšmetu uzskaiti, papildina trūkstošo informāciju (ja nav aizpildīta aile par priekšmeta materiālu vai izmēriem), precizē priekšmetu saglabātību (ja saglabātība norādīta “bojāts”, “vidēja” vai arī ir pasliktinājies saglabātības stāvoklis), ieraksta priekšmeta topogrāfiju un atzīmē restaurācijas nepieciešamību. 2020. gadā Muzejā ir ieviesta jauna krājuma esības pārbaudē metode. Krājumā ir priekšmeti, kuriem ērtāk veikt esības pārbaudi kolekcijas robežās (dokumentiem, fotomateriāliem), bet citu kolekciju (īpaši Lietisko priekšmetu kolekcijas) vienas apakškolekcijas priekšmeti var glabāties dažādās telpās (piemēram, mēbeles glabājas krātuvēs nr.2, nr.6, nr.13 un nr.14; tekstilijas glabājas krātuvēs nr.3 un nr.8). Tādēļ esības pārbaudes no 2020. gada tiek veiktas pārbaudot priekšmetu esību vienā krātuvē.

Krātuves pārbaudes laikā Krājuma nodaļas speciālisti apzina visus priekšmetus, kam nav signējumu un iezīmē šos priekšmetus, pieliekot sarkanas krāsas signatūru. Pēc visu krājuma telpu (krātuvju) pārbaudes salīdzina topogrāfiskos ierakstus krājuma priekšmetu sarakstos un, ja kādam priekšmetam nav ierakstīta topogrāfija, pārbauda, vai priekšmeti ar sarkano signatūru atbilst neatrastajam priekšmetam. Tā tiek konstatēts, vai krājuma telpās (krātuvēs) neglabājas neinventarizēti priekšmeti. Šāda veida pārbaudē trūkums ir tāds, ka meklēšanā esošus priekšmetus var konstatēt tikai pēc visu krājuma telpu pārbaudes.

Līdz 2020. gadam esības pārbaudēs nav veiktas visas iepriekš aprakstītās darbības, tāpēc atsevišķām krājuma kolekcijām un priekšmetu grupām ir jāveic atkārtota esības pārbaude.

Veicot Viļa Plūdoņa muzeja krājuma priekšmetu esības pārbaudi 2022. gadā, ir pārbaudīti 1025 priekšmeti; netika atrasti 20 priekšmeti, tādēļ 2025. gadā notiek atkārtota esības pārbaude.

3. Eksponētās un neeksponētās krājuma daļas pastāvīgas pieejamības sabiedrībai nodrošināšana (ievadot kopkatalogā datus par krājuma jaunieguvumiem, eksponētajiem un deponētajiem krājuma priekšmetiem, kā arī par priekšmetiem, kuriem veikta esības pārbaude)

Pārskata periodā bija plānots katru gadu kopkatalogā ievadīt 1350 Muzeja krājuma priekšmetu aprakstus (kopā piecos gados – 6750 aprakstus), taču no 2021. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 1. jūnijam kopkatalogā ievadīti tikai 1608 krājuma priekšmetu apraksti.

Laikā no 2021. gada katru gadu kopkatalogā ir ievadīti visu jaunieguvumu un vēsturisko priekšmetu apraksti, taču objektīvu iemeslu plānoto nebija iespējams realizēt, jo:

- pārskata perioda piecos gados Krājuma nodaļā trīs reizes nomainījās speciālisti;
- NMKK IS, papildināta ar ATS un APLIS, sāka darboties 2023. gada 14. martā, un Krājuma nodaļas speciālisti ilgu laiku nespēja saprast jaunos pievienotos laukus, kā arī mēģināja izprast, kā jāstrādā ar ATS; tiešsaistes mācības darbam ar ATS un APLIS notika tikai 2024. gada aprīlī;
- 2023. un 2024. gadā NMKK IS darbībā nepārtraukti bija problēmas – ļoti bieži nedarbojās vai darbojās ļoti lēni un bieži tika “izmesti” paziņojumi “sistēmas kļūda”, tādēļ Krājuma nodaļas speciālisti kopkatalogā ievadīja tikai tik priekšmetu aprakstus, cik NMKK sistēma atļāva⁴;
- lai kopkatalogā varētu aizpildīt lauku “Satura apraksts”, Krājuma nodaļas speciālisti, ja dokuments rakstīts krievu, angļu vai vācu valodā, iespēju robežās iztulko kopkatalogā ievadāmo krājuma priekšmetu (dokumentu) saturu, un tulkošana aizņem vairāk laika nekā plānots;
- Muzejā tiek ievērota nerakstīta prasība – kopkatalogā aizpildīt uzreiz visus nepieciešamos laukus, lai vēlreiz nav jāatgriežas pie priekšmeta apraksta; arī tas aizņem vairāk laika nekā plānots.

Kopš NMKK IS pirmsākumiem 2007. gada oktobrī, Muzeja Krājuma nodaļas vadītāja ir noteikusi, ka, ievadot priekšmetu aprakstus kopkatalogā, noteikti jāaizpilda lauks “Priekšmeta apraksts”, lai gan šis lauks līdz 2024. gada 9. janvāra grozījumiem “Noteikumos par Nacionālo muzeju krājumu” bija noteikts kā ieteicamais, ne obligātais. 2025. gada sākumā tika konstatēts,

⁴ 2025. gada augusta sākumā notika ārējs kibernetiskais uzbrukums vairākām kultūras nozares informācijas sistēmām, t.sk. kopkatalogam. Sistēmas darbība tika atjaunota tikai septembra vidū, kā dēļ Muzeja speciālisti gandrīz pusotru mēnesi nevarēja piekļūt datu sistēmai un veikt darbu. Šādas ārēju apstākļu radītas problēmsituācijas ietekmē darbinieku motivāciju, jo mēnešiem un gadiem ieguldītais darbs ir apdraudēts – vienā mirklī dati var kļūt nepieejami vai pat neatgriezeniski zuduši. Muzejā izveidot neatkarīgu datu glabāšanas sistēmu ir finansiāli neiespējami, jo tas prasa ievērojamus resursus, infrastruktūru un informācijas tehnoloģiju (IT) kompetenci. Tādējādi Muzejs ir atkarīgs no centralizēti uzturētām datu sistēmām un to drošības līmeņa.

ka 386 priekšmetiem, kuru apraksti ievadīti kopkatalogā, nav aizpildīts lauks “Priekšmeta apraksts”. Nav saprotams, vai priekšmetu apraksti tiešām nebija ievadīti vai arī pazuduši NMKK IS vairākkārtēju uzlabojumu rezultātā, bet, neatkarīgi no tā, Krājuma nodaļas speciālistiem “Priekšmetu apraksta” lauks minētajiem 386 priekšmetiem būs vēlreiz jāaizpilda nākamajā akreditācijas periodā.

ATS integrēšana NMKK informācijas sistēmā rada papilddarbu Krājuma nodaļas speciālistiem. Ja iepriekš kopkatalogā atbilstošos laukos brīvi varēja ierakstīt autoru, izgatavotāju, ražotāju, tad šobrīd ir jāveido entītes. Lai nepiesārņotu ATS ar dublējošu informāciju, ir jāpārbauda, vai Muzejam der citu Latvijas muzeju izveidotās entītes, vai tās ir uzticamas, vai tomēr ir jāveido no jauna.

Viļa Plūdoņa muzejā pārskata periodā bija plānots katru gadu kopkatalogā ievadīt 110 krājuma priekšmetu aprakstus (kopā piecos gados – 550 aprakstus). No 2021. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 1. jūnijam kopkatalogā ievadīti 253 krājuma priekšmetu apraksti un ir laboti 222 priekšmetu apraksti. Tāpat katru gadu bija plānots kopkatalogā ievadīto krājuma priekšmetu aprakstiem izgatavot un pievienot 50 digitālos attēlus (kopā piecos gados – 250 attēlus). Pārskata periodā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2025. gada 1. jūnijam kopkatalogā ievadīto krājuma priekšmetu aprakstiem ir pievienoti 222 digitālie attēli. Šajā laikā kopumā kopkatalogā ir ievadīti 212 Viļa Plūdoņa muzeja krājuma priekšmeti.

Sarežģījumus šim darbam radīja Kultūras ministrijas finansētais digitalizācijas projekts, kura izpildes laikā NMKK speciālistu tehniskas kļūmes dēļ kopkatalogā tika sajaukti un kļūdaini ievietoti Viļa Plūdoņa muzeja pamatkrājuma un palīgkrājuma priekšmetu digitālie attēli. Viļa Plūdoņa muzeja speciālistei nācās labot šo kļūdu – nācās labot ierakstus un no jauna pievienot digitālos attēlus. Krājuma priekšmetu aprakstu ievadīšanu NMKK IS sistēmā 2023. un 2024. gadā apgrūtināja tehniskas kļūmes NMKK sistēmā.

4. Krājuma priekšmetu zinātniskās izpētes veikšana un zinātniska apraksta kartīšu sagatavošana
arheoloģisko priekšmetu kolekcijas priekšmetiem, tekstiliju kolekcijas priekšmetiem, Kuzņecova un Jessena fabriku trauku kolekcijas priekšmetiem un Viļa Plūdoņa muzeja krājuma kolekcijas priekšmetiem.

Pārskata periodā bija plānots izpētīt un sagatavot zinātniskā apraksta kartītes kopumā 500 Muzeja krājuma priekšmetiem, ko neizdevās īstenot darbinieku maiņas dēļ (kādu brīdi arī darbinieku trūkuma dēļ). Ir sagatavotas tikai 20 zinātniskā apraksta kartītes Kuzņecova fabrikā

ražotajiem traukiem un 20 zinātniskā apraksta kartītes tekstilijām. Piesaistot pētniecības darbam mākslas vēsturnieci Inu Līni, kura ir pētījusi Bauskas pils podiņu krāsnis, ir sagatavotas 50 zinātniskā apraksta kartītes krājumā esošajiem krāšņu podiņiem un to fragmentiem. Vēstures nodaļā ir iesākts arheoloģisko priekšmetu kolekcijas izpētes darbs, kas turpinās. Notiek Mežotnes pilskalnā, senpilsētā un tuvākajā apkārtnē atrasto priekšmetu pētniecība, kuras mērķis ir sagatavot materiālu tematiskai izstādei Muzejā vai arheoloģiskai ekspozīcijai, kas, iespējams, tiks eksponēta ārpus Muzeja – kultūrtelpā “Mežotnes baznīca” Bauskas novada Rundāles pagastā. Izpētes gaitā tiek apkopots materiāls arheoloģisko priekšmetu zinātniskā apraksta kartītēm. Paralēli tam Krājuma nodaļas speciālisti papildina priekšmetu aprakstus NMKK ievadītajiem priekšmetiem (pārsvarā fotogrāfijām un dokumentiem, ja darba gaitā ir precizētas personas, notikumi un datējums; šie papildinājumi atsevišķi netiek uzskaitīti).

Viļa Plūdoņa muzejā pārskata periodā krājuma priekšmetu zinātniskās izpētes un restaurācijas rezultātā četriem priekšmetiem ir izgatavotas restaurācijas pases.

5. Krājuma glabāšanas apstākļu un krājuma priekšmetu saglabāšanas nodrošināšana atbilstoši “Noteikumiem par Nacionālo muzeju krājumu”

Pārskata periodā Muzejā bija paredzēts iegādāties divus mitruma savācējus, divus gaisa mitrinātājus, trīs termohigrometrus, trīs pārvietojamās bakteriacīdās lampas un četrus griestu ventilatorus, bet, lai nodrošinātu priekšmetu saglabāšanu, bija plānots restaurēt 19 priekšmetus (arheoloģiskos priekšmetus, mēbeles, gleznas un mūzikas skapi jeb orkestrionu).

Daļēji īstenojot plānoto, Muzejā ir nopirkta divas pārnēsājamās bakteriacīdās lampas, elektriskā krāsniņa silikogela žāvēšanai, mērinstruments LM-80000A, kurā apvienotas četras mērierīces (anemometrs, higrometrs, luksometrs, termometrs), bezskābes papīra aploksnes fotogrāfiju, iespaiddarbu, dokumentu un monētu glabāšanai, kā arī ir iegādāta plauktu sistēma jaunizveidotajai krātuvei nr.15. Četru ventilatoru iegāde ir atlikta, jo krājuma telpās ir nepieciešams specifiska izmēra ventilators ar īsiem spārniem un lēnu griešanās ātrumu.

Lai nodrošinātu atbilstošus krājuma glabāšanas apstākļus Viļa Plūdoņa muzejā, pārskata periodā ir nopirkts viens mitruma savācējs un 7 termometri.

Pārskata periodā mainījās krājuma priekšmetu restaurācijas plāni. Ir restaurēti un konservēti (konservāciju veica sertificēti restauratori) 1046 priekšmeti, no tiem 974 priekšmeti ir restaurēti un konservēti par VKKF līdzekļiem, 40 priekšmeti par Muzeja budžeta līdzekļiem un 32 priekšmeti par valsts budžeta līdzekļiem, ko kā mērķdotāciju interjera ekspozīcijas iekārtošanai

Viļa Plūdoņa muzeja dzīvojamajā mājā piešķir Kultūras ministrija. Vislielāko restaurēto un konservēto vienas kolekcijas priekšmetu skaitu veido Bauskas tirgotāju brāļu Feitelsonu tirdzniecības nama 19. gadsimta beigu un 20. gadsimta sākuma dokumenti (953 vienības). Pārējie restaurētie un konservētie priekšmeti ir mēbeles, skulptūras, grafikas, kartes, svečturi. Daļa priekšmetu tika restaurēti eksponēšanai izstādēs un pastāvīgajā ekspozīcijā “Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20. gadsimtā”, t.sk. mūzikas skapis jeb orkestrions. Pieci krājuma priekšmeti (18. gadsimta pirmās puses krāsns podiņi) tika deponēti Rundāles pils muzejam ekspozīcijai “No gotikas līdz jūgendstilam” (pirms eksponēšanas priekšmetu restaurāciju veica Rundāles pils muzeja restauratore). Vienam priekšmetam (Jūliusa Dēringa altārgleznei no Bauskas Vissvētākā Sakramenta Romas katoļu baznīcas) ir veikta pirmsrestaurācijas izpēte, bet gleznas restaurācijai paredzētais finansējums netika iegūts VKKF projektu konkursos.

Izmantojot VKKF projektu līdzekļus, Viļa Plūdoņa muzejā ir restaurēti četri priekšmeti, kas izvietoti jaunajā “Lejenieku” dzīvojamās mājas ekspozīcijā “Plūdoņa māja”, bet 2025. gadā ir uzsākts VKKF finansēts projekts “Viļa Plūdoņa trauku restaurācija”, kurā tiek restaurēti četri priekšmeti (projekts tiks pabeigts 2025. gada novembrī).

2.3. Krājuma darba novērtējums, secinājumi

2.3.1. Iemesli, kāpēc neizdevās realizēt plānoto

1) Speciālistu maiņas Krājuma nodaļā, Vēstures nodaļā, Mākslas nodaļā un TLMS “Bauska”

Pārskata periodā izvirzīto krājuma darba uzdevumu realizēšana bija paredzēta rēķinoties ar Krājuma nodaļas trīs speciālistu, Vēstures nodaļas vadītāja un speciālista, Mākslas nodaļas vadītāja un speciālista, kā arī TLMS “Bauska” speciālista piesaisti krājuma darbam, bet notika gan speciālistu aiziešana no darba Muzejā, gan iekšējās rotācijas, kas īsākā vai garākā termiņā radīja amatu vakances.

Pārskata periodā Krājuma nodaļā speciālistu maiņas notika trīs reizes (21.04.2021.–16.02.2022., 03.10.2022.–31.05.2023., no 01.12.2023. strādā tagadējā speciāliste); starplaikos bija amata vakance. Liels zaudējums Krājuma nodaļai bija ilggadējā speciālista, kurš veica krājuma priekšmetu konservācijas darbus, pensionēšanās. Šī speciālista profesionālās zināšanas un pieredze sniedza nenovērtējamu atbalstu krājuma priekšmetu izpētē un saglabāšanā.

2023. gada 1. novembrī Vēstures nodaļas vadītājs kļuva par Muzeja direktoru, bet par Vēstures nodaļas vadītāju tika iecelts bijušais nodaļas speciālists. Radās Vēstures nodaļas speciālista amata vakance, un šī amata vieta nav pastāvīgi aizņemta. Šim amatam piesaistītie speciālisti īsteno īslaicīgus projektus.

2023. gada 25. septembrī darbu Muzejā sakarā ar pensionēšanos beidza ilggadējā Mākslas nodaļas vadītāja un viņas vietā par vadītāju tika iecelta bijusī nodaļas speciāliste, radot Mākslas nodaļas speciālista amata vakanci. Speciālists šajā amatā sāka strādāt tikai 2025. gada februārī.

TLMS "Bauska" vairākkārtēja darbinieku maiņa sākās 2021. gada 29. oktobrī, kad no darba Muzejā aizgāja tās vadītāja, un tikai kopš 2024. gada 25. novembra TLMS "Bauska" strādā speciāliste, kas veic krājuma tekstiliju izpēti.

2) Neplānotie darbi, prioritāšu maiņa, u.c. apstākļi

Pārskata periodā dažādu apstākļu dēļ radās neplānoti darbi, mainījās prioritātes un ar tām saistītie mērķi un uzdevumi.

Muzejā ilgstoši, pat kopš iepriekšējā pārskata perioda, ir plānota pastāvīgās ekspozīcijas "Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20. gadsimtā" paplašināšana, bet to ir grūti realizēt gan telpu trūkuma, gan nepietiekamā finansējuma dēļ. Tomēr, kaut arī jaunas telpas pārskata periodā Muzejs nav ieguvis, pārskatot esošo telpu izmantošanu, 2024. gada maijā Krājuma komisijas sēdē tika nolemts paplašināt esošo ekspozīciju, izmantojot krājuma telpu nr.1, kas atrodas blakus ekspozīcijas sākuma daļai. 2024. gada rudenī Krājuma nodaļas speciālisti uz jauno krājuma telpu sāka pārvietot 1385 iepriekšējā krātuvē esošos priekšmetus. Lielākā daļa priekšmetu tika pārvietota uz jaunizveidotu krātuvi nr.15, bet pārējie priekšmeti tika izvietoti krātuvēs nr.13 un nr.14. Lai priekšmetus novietotu minētajās krātuvēs, tur bija jāierīko jaunas plauktu sistēmas un jāsaraksta jauna topogrāfija pārvietotajiem priekšmetiem.

Pārskata periodā 2023. gadā Muzejs pieņēma dāvinājumu – 20. gadsimta leļļu un rotaļlietu kolekciju, kas sastāv no 860 priekšmetiem. Dāvinājums bija saistīts ar Muzeja pastāvīgo ekspozīciju "Laiks spēlēties", kuras lielākā daļa eksponātu līdz dāvinājuma saņemšanai bija privātkolekcijas deponējums (pieņemtais dāvinājums saturiski ir ekspozīcijas pamats). Muzeja darbības un attīstības stratēģijā vairākos akreditācijas periodos vienmēr ir paredzēts, ka Muzejs sniedz dažāda vecuma apmeklētājiem daudzveidīgu piedāvājumu. Balstoties uz to, Krājuma komisijas sēdē tika nolemts pieņemt dāvinājumu, kas radīja papildus neplānotu darbu, jo, lai iekļautu dāvinājumu krājumā, kopā ar kolekcijas īpašnieci (dāvinātāju) strādāja un joprojām

strādā viena Krājuma nodaļas speciāliste, kuras uzdevums ir detalizēti aprakstīt katru priekšmetu un apkopot informāciju par katru priekšmetu, kā dēļ minētā speciāliste neveic citus ar krājumu saistītus darbus. .

Krājuma nodaļas speciālistu darbu pārskata periodā apgrūtināja papildus darbs pēc ATS un APLIS integrēšanas NMKK informācijas sistēmā, par ko bija jau minēts iepriekš.

2.3.2. Secinājumi

Krājuma darba pozitīvie aspekti

- 1) Pārskata periodā Muzeja krājums ir papildināts ar 566 priekšmetiem, tostarp nozīmīgām kolekcijām, ir restaurēti un konservēti vairāk nekā 1000 priekšmeti, kas uzlabojuši to saglabātību un eksponēšanas iespējas.
- 2) Ierīkota jauna krātuve ar mūsdienīgu aprīkojumu, uzlaboti priekšmetu glabāšanas apstākļi.
- 3) Izveidota sadarbība ar ārējiem speciālistiem (Lutera Akadēmija, neatkarīgi pētnieki), kas veicina sarežģītu kolekciju izpēti un apstrādi.
- 4) Pārskata periodā ir izdevies panākt darba algas paaugstinājumu vienam krājuma glabātājam un vienādot to ar otra krājuma glabātāja darba algu (jo abi Krājuma nodaļas speciālisti veic līdzīgus amata pienākumus; zemā darba alga, kas bija tikai nedaudz lielāka par valstī noteikto minimālo algu, radīja iepriekš aprakstīti darbinieku maiņu, kas apgrūtināja Krājuma nodaļas darbu).
- 5) Krājuma nodaļā pēc darbinieku maiņām ir noformējies stabils speciālistu kolektīvs.

Krājuma darba negatīvie aspekti

- 1) Pārskata periodā Muzejā ir uzkrājies liels daudzums jaunieguvumu, kas ir jāizvērtē, nosakot, kādi priekšmeti atbilst Muzeja misijai un krājuma komplektēšanas politikai. Dažādu apstākļu dēļ šis darbs ir iekavēts, tāpēc nākamajā akreditācijas periodā tas ir nosakāms par vienu no krājuma darba prioritātēm.
- 2) Lēna Bauskas Svētā Gara luterāņu baznīcas mācītāja Paula Žibeika atstātā mantojuma apstrādāšana un iekļaušana Muzeja krājumā; lēna krājuma priekšmetu zinātnisko pasu sagatavošana un datu ievadīšana NMKK.

3) Nav pabeigta pilnīga krājuma esības pārbaude (īpaši numismātikas priekšmetu kolekcijā un palīgkrājumā).

Kopsavilkums

Muzeja krājums pārskata periodā ir kļuvis bagātāks, labāk saglabāts un profesionāli aprūpēts. Ir nodrošināta stabila speciālistu komanda un uzlaboti priekšmetu glabāšanas apstākļi. Tomēr lielu uzdevumu realizāciju pārskata periodā aizkavēja darbinieku trūkums, digitalizācijas problēmas un pārāk ambiciozie plāni.

Lai nodrošinātu krājuma darba nepārtrauktību un kvalitāti, turpmākie mērķi, prioritātes un uzdevumi formulējami, ņemot vērā esošo speciālistu iespējas, iespēju piesaistīt ārējos ekspertus un finansiālās iespējas. Krājuma darba plānošanā ir jāparedz racionāli, izpildāmi un uz attīstību vērsti uzdevumi, apzinoties, ka visi ārējie faktori nav prognozējami. Vienlaikus plānotajiem uzdevumiem jāpaliek vērstiem uz izaugsmi – uz krājuma paplašināšanu, padziļinātu izpēti, priekšmetu saglabāšanu un to pieejamības nodrošināšanu sabiedrībai. Būtiska nozīme ir arī sadarbības stiprināšanai ar nozares speciālistiem un institūcijām.

2.4. Sasniegtie rezultāti zinātniski pētnieciskajā darbā

2.4.1. Zinātniski pētnieciskā darba tēmas un to rezultāti

2.4.1.1. Bauska: no 19. gadsimta vidus līdz mūsdienām

Tēmas izpētes rezultātā 2023. gadā ir izveidots pastāvīgās ekspozīcijas “Ebreji Bauskā” papildinājums: ir iekārtota 19. gadsimta beigu – 20. gadsimta sākuma turīga baušķenieka (ebreja) dzīvojamā istaba (interjers ar mēbelēm, grāmatām un ebreju reliģiskā kulta priekšmetiem), bet 2025. gadā ir sākts darbs, lai to integrētu ekspozīcijā “Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20. gadsimtā”. Saistībā ar to 2024. gadā tika saņemts Latvijas Ebreju kopienas Restitūcijas fonda finansējums un 2025. gadā ir izveidota digitālā ekspozīcija “Ebreji Bauskā” (pieejama Muzeja mājas lapā www.bauskasmuzejs.lv), ar kuru varēs iepazīties interaktīvajā monitorā pastāvīgās ekspozīcijas “Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20. gadsimtā ” attiecīgajā sadaļā.

Balstoties uz pētījumiem, ir tapušas digitālās ekspozīcijas, kas ir aplūkojamas Muzeja mājas lapā www.bauskasmuzejs Digitālā muzeja sadaļā (“Bauskas rajona ļaudis 1991. gada barikādēs” 2021. gadā, “1928. gada plūdu katastrofa Bauskā” 2024. gadā u.c.).

Kopš 1999. gada sadarbībā ar laikrakstu “Bauskas Dzīve” tā slejās regulāri tiek publicēti Muzeja vēsturnieku pētījumi par Bauskas pilsētas un novada vēsturi. Pārskata periodā vietējā laikrakstā ir bijušas 56 dažāda satura populārzinātniskas publikācijas, bet sadarbībā ar Nacionālo enciklopēdiju ir sagatavoti vairāki enciklopēdijas šķirklī par Bauskas pilsētu un novada pagastiem.

Pārskata periodā Muzeja vēsturnieki ar referātiem un lekcijām regulāri ir piedalījušies dažādās zinātniski pētnieciskās konferencēs (pārskata periodā konferencēs nolasīti 17 referāti) u.tml. pasākumos (pārskata periodā nolasītas 22 lekcijas).

2023.–2025. gadā Muzejs aizsāka un turpina Vēstures lasījumu ciklu, kuros ar lekcijām piedalās ne tikai Muzeja vēsturnieki, bet arī uzaicināti lektori. Vēstures lasījumi ir bijuši veltīti dažādām aktuālām tēmām (“Bauskai–415”, “Bauskas Sv.Gara ev.lut. baznīcai –430, “Bauska Pirmā pasaules kara laikā 1915. gadā”, “1990. gada 4. maijs” u.c.) un par to saturu ir vērojams vietējās sabiedrības intereses pieaugums. 2025. gada janvārī “Vēstures lasījumi mazajiem” bija veltīti 1991. gada janvāra Barikādēm un tajos piedalījās 644 novada skolu audzēkņi. Tāpat pārskata periodā Muzejā ir notikušas vairākas zinātniskās konferences (piemēram, 2024. gadā “Vilim Plūdonim–150” un “Bauskas 1944. gada vasaras aizstāvēšanas kaujām–80”).

2.4.1.2. Bauskas vecpilsētas vēsturiskās apbūves ēku izpēte

Sadarbībā ar Bauskas novada Būvvaldi un ēku īpašniekiem, kas var pieteikties Bauskas novada pašvaldības līdzfinansējuma saņemšanai ēku vēsturiskai atjaunošanai un restaurācijai, kopš 2018. gada Muzejā ir veikta vairāku Bauskas vecpilsētas ēku izpēte, bet Krājuma nodaļas pētnieciskā darba rezultāts bija 2019. gadā saistībā ar Bauskas 410 gadu jubileju izveidotā izstāde “Bauska bildēs”. Pārskata periodā tēmas izpēte turpinājās un 2024. gadā ir izveidota liela apjoma digitālā izstāde “Bauskas ielas un nami fotogrāfijās dažādos laikos”, kas Muzejā tika prezentēta Bauskas pilsētas 415 gadu jubilejas svētkos 2024. gada 1. jūnijā. Šai tēmai 2024. gadā ir bijuši veltīti divi Vēstures lasījumu tematiskie pasākumi, ir sagatavots Nacionālās enciklopēdijas šķirklis “Bauskas rātsnams”, ir veikta Bauskas muzeja ēkas Kalna ielā 6 vēsturiski-arhitektoniskā izpēte, kā arī 2022., 2023., 2024., un 2025. gadā sadarbībā ar Bauskas Kultūras centru sagatavota informācija par 30 Bauskas vecpilsētas namiem, tajos dzīvojošām

personībām, industriālo mantojumu, notikumiem u.c. stāstiem priekš ikgadējā vecpilsētā notiekošā gaismas un mūzikas festivāla “Ciere”.

2.4.1.3. Bauskas pilsētas Vecie kapi

2020. un 2021. gadā ir veikta Bauskas Veco kapu apbedījumu un pieminekļu zinātniskā izpēte (inventarizācija) un rezultātā ir tapis pētījums, ar kuru ir papildināts Muzeja krājuma zinātniskais arhīvs.

2.4.1.4. Personības Bauskā

2020. gada martā, atzīmējot Bauskas Svētā Gara luterāņu baznīcas mācītāja Paula Žibeika 110. dzimšanas dienu, tika sarīkots tematiskais pasākums un ekspresizstāde no Muzeja krājumā nodotā mācītāja personālā (kultūrvēsturiskā) mantojuma. Turpmākajā pārskata periodā ir veikts pētnieciskais darbs par vēl vairākām Bauskas novadā nozīmīgām personībām, kas rezultējās dažādās izstādēs un pasākumos, t.sk. zinātniskajās konferencēs un digitālajās izstādēs, kas pieejamas Muzeja mājas lapā www.bauskasmuzejs.lv Digitālajā muzeja (2022. gadā “Bauskas rajona kolhoza “Uzvara” priekšsēdētājam Ivaram Jansonam–90”, 2022.–2024. gadā “Māksliniekam un karikatūristam Uģim Mežavilkam–95”, 2024. gadā “Dzejniekam Vilim Plūdonim–150” un “Latviešu leģiona pulkvedim un trimdas latviešu organizācijas “Daugavas Vanagi” izveidotājam un pirmajam vadītājam Vilim Janumam–130”, 2025. gadā “Māksliniekam, grafiķim, tēlniekam Mārtiņam Zauram – 110”).

2.4.1.5. “Lejenieku” dzīvojamā māja, saimniecība un sadzīve, Vilis Plūdonis un viņa ģimene

2019. gadā tika atklāta atjaunoto (restaurēto) “Lejenieku” saimniecības ēku (kūts un klēts) ekspozīcijas, bet pārskata periodā (2022. un 2023. gadā) ir veikta dzīvojamās mājas atjaunošana-restaurācija, kas pārskata periodā bija viens no nozīmīgākajiem Muzeja īstenotajiem projektiem (valsts budžeta finansējums – 320 935,85 EUR; Bauskas novada pašvaldības līdzfinansējums 150 920,28 EUR). Līdz tam ir veikts apjomīgs zinātniski pētnieciskais darbs par dzīvojamās mājas vēsturisko izskatu-arhitektūru un interjeru, kas atspoguļojas 2024. gadā atklātajā dzīvojamās mājas interjera ekspozīcijā “Plūdoņa māja”. Apzinot Latvijas arhīvu, bibliotēku un muzeju krājumu, ir iegūta Viļa Plūdoņa dokumentu (t.sk. rokrakstu un vēstuļu) un fotogrāfiju kopiju kolekcija, kas vizuāli papildina dzīvojamās mājas interjera ekspozīciju. Informatīvajā ekspozīcijas daļā muzeja apmeklētājiem ir iespēja iepazīties ar dzejnieka dzīvesstāstu un daiļradi.

Pārskata periodā veiktie pētījumi par Vili Plūdoni un viņa ģimeni tika prezentēti 2024. gada 8. martā Bauskas rātsnamā notikušajā dzejnieka 150 gadu jubilejas zinātniskajā konferencē, kurā Muzeja darbinieki nolasīja trīs referātus.

Lai realizētu “Lejenieku” sētas apkārtējās vides (dārza un pagalma) atjaunošanu, 2021. gadā ir uzsākta atbilstoša zinātniskā pētniecība, kas tiks turpināta nākamajā darbības un attīstības, lai būtu iespējama “Lejenieku” vēsturiskā dārza un sētas jeb pagalma atjaunošana.

2.4.1.6. Krājuma pētniecība

Pārskata periodā ir veikta krājuma priekšmetu (pārsvarā dokumentu un fotogrāfiju) un vairāku krājuma kolekciju (arheoloģijas kolekcija, Bauskas luterāņu baznīcas mācītāja Paula Žibeika mantojums u.c.) zinātniskā pētniecība. Ir izveidota krājuma materiālu digitālā izstāde “Latviešu karavīri Iecavā [vietējā fotogrāfa] Teodora Bidega fotogrāfijās” (2021. gads), bet arheoloģisko liecību kolekcijas pētniecība tematiskās izstādes sagatavošanai turpinās.

Muzeja zinātniskais arhīvs ir papildināts ar apkopojumu (13 lapas, 17 attēli) par 2022. gadā Bauskas novadā novāktajiem padomju okupācijas laika pieminēkliem un piemiņas zīmēm (daži no šiem priekšmetiem pēc demontāžas ir nonākuši Muzeja krājumā).

2.5. Zinātniski pētnieciskā darba novērtējums, secinājumi

Atsevišķas pārskata periodā pētītās tēmas savu aktualitāti savu aktualitāti saglabās arī nākamajā Muzeja darbības un attīstības posmā. Neraugoties uz sasniegto, joprojām liels pētniecības potenciāls ir Muzeja krājuma pētniecībā, tāpēc nākamajā darbības un attīstības periodā par prioritāru pētnieciskās darba virzienu ir nosakāma krājuma kolekciju pētniecība atklātā krājuma un dažādu tematisko, t.sk. mākslas un lietišķās mākslas izstāžu veidošanas vajadzībām.

Tēmas par “Bauskas vēsturi no 19. gadsimta līdz mūsdienām” aktualitāti nosaka sabiedrības interese par dažādiem šī laika posma notikumiem, kas atspoguļojas gan sadarbībā ar laikrakstu “Bauskas Dzīve” (regulāras publikācijas), gan plānotajā Vēstures lasījumu un zinātnisko konferenču ciklā, gan citās aktivitātēs, kur tiek prezentēti pētījumu rezultāti. Tēmas aktualitāti nosaka arī nepieciešamā ekspozīcijas “Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20. gadsimtā” paplašināšana un papildināšana ar sadaļu par Bausku Pirmā pasaules kara un Latvijas Neatkarības kara laikā (1914–1920), par 20. gadsimta 80.–90. gadiem; nepieciešama arī citu ekspozīcijas sadaļu satura papildināšana, jo esošais tematiskais ekspozīcijas iekārtojums, kāds

tas pastāv kopš 2009. gada, saturiski nedod apmeklētājiem iespēju gūt pilnīgu informāciju par būtiskiem notikumiem un pārmaiņām pilsētnieku ikdienā visa 20. gadsimta garumā.

Saistībā ar muzeja tematiskajiem pasākumiem un izstādēm nozīmīga pētījumu tēma ir par personībām Bauskā, kas ļauj pievērst sabiedrības uzmanību zināmām un mazāk zināmām personām un viņu veikumam.

Viļa Plūdoņa muzejā aktualitāti nezaudē dzejnieka daiļrades un viņa ģimenes gaitu pētniecība. Aktualitāti saglabā arī ar “Lejenieku” ārtelpas jeb vēsturiskā dārza un pagalma atjaunošana saistītā pētniecība, jo vēsturiskā dārza un pagalma atjaunošana kopā ar pirts ēkas atjaunošanu noslēgs vēsturiskās vides atjaunošanu, kas iesākās iepriekšējā pārskata periodā, atjaunot gan dzīvojamo māju, gan pārējās saimniecības ēkas un iekārtojot tajās ekspozīcijas. Paralēli tam kā viena no pētniecības tēmām nākamajā darbības posmā būtu definējama tēma par “Lejenieku” mājas vēsturi pēc 1940. gada (pētniecības rezultāts – tematiska izstāde).

2.6. Sasniegtie rezultāti komunikācijas, izglītojošajā un mārketinga darbā

Bauskas muzeja apmeklētāju skaits

Gads	Skaits	t.sk. skolnieki
2020.	4253	447
2021.	1188	171
2022.	10778	1410
2023.	6142	1320
2024.	6766	1139
2025. (6 mēn.)	3258	

Viļa Plūdoņa muzeja apmeklētāju skaits

Gads	Skaits	t.sk. skolnieki
2020.	1455	177
2021.	934	69
2022.	986	608
2023.	1205	445
2024.	3441	1180
2025. (6 mēn.)	401	

2.6.1. Komunikācijas (ekspozīciju un izstāžu darbā) pilnībā realizētais

Kopš 2011. gada Muzeja izstāžu zālē apmeklētājiem bija pieejama tematiskā izstāde “Zudušie baušķenieki”, kas vēstīja par Bauskā kādreiz dzīvojošām nacionālajām minoritātēm (ebrejiem, vāciešiem, krieviņiem). 2023. gadā izstāde tika reorganizēta, pārveidojot to par pastāvīgu ekspozīciju “Ebreji Bauskā”, kuras viena daļa bija interjers “Turīga baušķenieka (ebreja) dzīvojamā istaba”. Ekspozīcija “Ebreji Bauskā” 2025. gadā ar Latvijas Ebreju kopienas Restitūcijas fonda atbalstu ir pārveidota digitālās izstādes formātā (iegādāts jauns skārienjūtīgais ekrāns) un to ir paredzēts iekļaut pastāvīgajā vēstures ekspozīcijā “Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20. gadsimtā” kā atsevišķu tematisko sadaļu “Turīga baušķenieka (ebreja) dzīvojamā istaba 20. gadsimta sākumā”.

Vēl viena tematiskā izstāde, kas pārskata periodā līdz 2024. gadam bija skatāma Muzejā, bija izstāde par Bauskas apkārtnes zemnieka mājokļa iekārtošanā 19. gadsimtā izmantotajiem mājas un sadzīves priekšmetiem. Izstāžu zāle, kur bija izvietota šī izstāde, 2024. gadā tika modernizēta un tajā esošie krājuma priekšmeti, tika ievietoti atpakaļ krājumā, jo šīs tematiskās izstādes saturisko vēstījumu dod Viļa Plūdoņa muzejā esošās ekspozīcijas, kas tika izveidotas pārskata periodā atjaunotajās “Lejenieku” ēkās.

Visveiksmīgākā no tematiskajām izstādēm Muzejā bija 2024. gada 30. novembrī atklātā Ziemassvētku izstāde “Kur mājo brīnums”, kas mēneša laikā piesaistīja vairāk nekā 1,5 tūkst. apmeklētāju. Šī izstāde bija Muzeja jauninājums, ar ko tika aizstāts līdz tam katru gadu decembrī notikušais tematiskais pasākums ģimenēm ar bērniem “Ak, eglīte!”.

Pārskata periodā Muzejs ir izveidojis 15 ekspresizstādes, kas ir neliela formāta izstādes un tās papildina tematiskos pasākumus. Šādas izstādes, piemēram, ir bijušas par 1991. gada janvāra Barikāžu laiku, par Bauskas Svētā Gara luterāņu baznīcas mācītāju Pauli Žibeiku, par kolhoza “Uzvara” priekšsēdētāju Ivaru Jansonu, par amatniecību pasākumu ciklā “Satiec savu meistar”. Muzeja speciālistu sagatavotas ekspresizstādes, kurās ir izmantoti krājuma priekšmeti, ir papildinājušas arī citu Bauskas novada kultūras institūciju rīkotos tematiskos pasākumus (piemēram, 2023. gadā Rundāles pagasta daudzfunkcionālajā centrā notikušie pasākumi “Kalendārs” un “Elegantā Bauska”).

Pārskata periodā Muzeja mājas lapā ir izveidotas un apskatāmas 7 digitālās izstādes, kas ir skatāmas “Digitālajā muzejā”, bet viena digitālā izstāde “Bauskas ielas un nami” ir izveidota kā ilustratīvs materiāls dažādu tematisko pasākumu vajadzībām (tā nav pieejama “Digitālajā muzejā”).

Starp šajā laikā izveidotajām ceļojošajām izstādēm ir atzīmējama 2023. gadā ar VKKF atbalstu tapusī ceļojošā izstāde “Unikāla personība Zemgalē – mākslinieks un karikatūrists Uģis Mežavilks”, kas 2024. gadā tika eksponēta 6 kultūrvietās visā Bauskas novadā. Bez tam, 2020.–2025. gadā Muzejā un TLMS “Bauska” tika izveidotas vēl vairākas ceļojošās izstādes, no kurām var atzīmēt lietišķās mākslas izstādes “Dzīve kā košums” un “Lakati”, kas bija eksponētas daudzviet Latvijā un Lietuvā, kā arī izstādi “Laikmeti un tērpi: Bauskas novada stāsts (9.–19. gs.)”, kas 2025. gada sākumā bija apskatāma Bauskas rātsnamā, bet jūnijā un jūlijā – Bauskas sadraudzības pilsētas Ripinas Dobžinas zemes muzejā Polijā.

Pārskata periodā Muzejā ir izveidotas divas atklātās krātuves: “Pūralādes” (18. gadsimta beigu – 20. gadsimta pirmās puses pūralādes, ceļojumu lādes, koka skapji u.c. sadzīvē lietotie

koka priekšmeti-darbarīki) un “Virtuve” (19.–20. gadsimta trauku un virtuves piederumu kolekcijas 357 krājuma priekšmeti), kas apmeklētājiem ir pieejamas tematisko pasākumu un muzejpedagoģisko programmu laikā. Diemžēl krājuma telpu trūkuma dēļ viena no šīm atklātajām krātuvēm (“Virtuve”) tika likvidēta, jo uz šo telpu ir paredzēts pārvietot visus trauku kolekcijas priekšmetus, kas šobrīd glabājas citā krātuvē, tādējādi atbrīvojot vietu jaunieguvumiem.

Pārskata periodā Muzejā regulāri (1-2 reizes mēnesī) ir bijušas skatāmas aktuālās profesionālās un lietišķās mākslas izstādes. Viena no veiksmīgākajām un apmeklētāju novērtētākajām izstādēm bija izstāde “Bauska gleznotāju un grafiķu acīm” (2024. gads), kurā bija skatāmi mākslas darbi no privātkolekcijām, no Muzeja krājuma un kā deponējumi arī no citu muzeju krājuma. Savukārt 2025. gada pirmajā pusē Muzejā bija skatāma mākslinieces Andas Poikānes darbu un krājuma priekšmetu kopizstāde “Artefakti”, kas simboliski nojauc robežas starp pagātni un mūsdienām, eksponētajiem darbiem saplūstot vienā mākslas un vēstures vēstījumā.

Viļa Plūdoņa muzejā atbilstoši plānotajam 2023. gadā ir atklāta pastāvīgā ekspozīcija ““Lejenieku” saimniecība” (kūtī un klētī), kas atspoguļo 20. gadsimta pirmās puses tradicionālos darbus Zemgales lauku sētā, kā arī stāsta par Vilim Plūdonim piederējušo “Lejenieku” saimniecību. Pēc “Lejenieku” dzīvojamās mājas atjaunošanas 2024. gadā tajā ir iekārtota pastāvīgā (interjera) ekspozīcija “Plūdoņa māja”, kas atspoguļo 20. gadsimta 30. gadu lauku mājas vidi laikā, kad šeit vasarās uzturējās dzejnieks un viņa ģimene. Ekspozīciju papildina tematiskā izstāde “Viļa Plūdoņa dzīve un daiļrade”, kā arī tāda paša nosaukuma digitālā izstāde.

2025. gadā apritēja 110 gadi kopš Viļa Plūdoņa dzejoļa “Zaķīšu pirtiņa” pirmpublicēšanas literārajā mēnešrakstā skolu jaunatnei “Jaunības Tekas” (1915., nr.4). Laika gaitā tas ir kļuvis par vienu no pazīstamākajiem Viļa Plūdoņa bērnu dzejas paraugiem. Tematiskā izstāde stāsta par šī literārā sacerējuma turpmākajiem daudziem izdevumiem un dažādu mākslinieku ilustrācijām līdz pat režisores Rozes Stiebras 1979. gada animācijas filmai ar Imanta Kalniņa komponēto mūziku un Latvijas Bankas 2024. gadā izdotajai sudraba kolekcijas monētai “Bērnu prieki”, kuras aversā (priekšpusē) ir mākslinieces Annas Vaivares zīmējums – aina no “Zaķīšu pirtiņas” ar nosaukumu “Pičiņu pačiņu”. Aktualitāti šī izstāde iegūs nākamajā darbības posmā, jo Viļa Plūdoņa muzeja kompleksā esošā pirts ēka, ko apmeklētāji bieži vien saista ar “Zaķīšu pirtiņas” vārdu, cieta 2024. gada 11. jūlijā vētras radītajās vējgāzēs un 2025. gada nogalē tiks

uzsākts darbs pie vēsturiskās pirts ēkas atjaunošanas, ko paredzēts pabeigt 2026. gada pirmajā pusē.

2.6.2. Komunikācijas (ekspozīciju un izstāžu darbā) daļēji realizētais un nerealizētais

Lai piesaistītu bērnu un ģimeņu auditoriju, izmantojot vēsturisko rotaļlietu privātkolekciju, Muzejā kopš 2009. gada ir skatāma ekspozīcija “Laiks spēlēties” un ar to saistītās divas tematiskās izstādes. Pārskata periodā neizdevās plānotā ekspozīcijas modernizācija, bet ir izdevies iegādāties krājumā daļu no ekspozīciju skatāmajām rotaļlietām.

Pārskata periodā daļēji īstenots ir krājuma priekšmetu izstāžu cikls “Restaurētie priekšmeti” un “Jauniegvumi”, jo Muzejā šajā laikā bija skatāma tikai viena jauniegvumu un restaurēto priekšmetu izstāde (2023. gadā) un 2025. gada nogalē ir plānota vēl viena šāda izstāde. Savukārt netika realizēta digitālās izstādes “Žibeiku dzimta” izveidošana. Ekspozīciju un izstāžu zālēs ir veikts daļējs telpu remonts; daļēji iegādāts ekspozīciju un izstāžu aprīkojums.

2.6.3. Izglītojošajā darbā (darbā ar apmeklētājiem) pilnībā realizētais

Kopš 2009. gada populārākā un pieprasītākā izglītojošā programma Muzejā ir “Piedzīvojums Bauskā 20. gadsimtā”. Programma ir orientēta uz pieaugušo auditoriju un izglītības iestāžu audzēkņiem sākot no 7. klases, bet pārskata periodā ir izveidots programmas atvasinājums ar nosaukumu “Pirmie soļi muzejā: muzejs mazajiem”, kas domāta pašiem mazākajiem muzeja apmeklētājiem – pirmskolas izglītības iestāžu vecāko grupu bērniem un vispārizglītojošo skolu 1.-2. klašu skolēniem. Tās mērķis ir veidot “muzejā iešanas prasmes” un attīstīt bērnu klausīšanās, skatīšanās un informācijas meklēšanas prasmes ar devīzi “Uzzināsim, pētīsim, domāsim!”.

Pārskata periodā izveidotā atklātā krātuve “Pūralādes” ir pamats muzejpedagoģiskajai programmai “Otējumi: Bauskas muzeja pūralāžu stāsts”, kas paredzēta dažāda vecuma izglītības iestāžu audzēkņiem; tās dalībniekiem nodarbības veidā tiek atklāts stāsts par savulaik nozīmīgo ikdienas un sadzīves priekšmetu “pūralādi”.

Reizi gadā mēneša garumā Muzejā tiek rīkots izglītojošs pasākums “Amats visa pamats”, kura mērķauditorija ir dažāda vecuma izglītības iestāžu audzēkņi. Pasākums ir saistīts ar “Patriotisma mēneša” (novembra) norisēm Bauskas pilsētas un novada skolās un tā mērķis ir veidot izpratni par patriotismu, t.sk. lokālpatriotismu, kas balstīts labā jebkura amata prasmē. Nodarbību tēma katru gadu atšķiras, taču nodarbību struktūru veido izpratnes veidošana par

amatniecības nozari pagātnē un mūsdienās, iepazīšanās ar amata raksturojumu un vēsturi, izmantojot Muzeja krājumā esošos aroda veikšanai nepieciešamos darba rīkus.

Pārskata periodā ir organizēti plānotie pieci tematiskie pasākumi “Personības” (“Bauskas Svētā Gara luterāņu baznīcas mācītājam Paulam Žibeikam-110” 2020. gadā, “Bauskas rajona kolhoza “Uzvara” priekšsēdētājam Ivaram Jansonam-90” 2022. gadā, “Dzejniekam Vilim Plūdonim-150” un “Māksliniekam un karikatūristam Uģim Mežavilkam-95” 2024. gadā, “Māksliniekam, grafiķim, tēlniekam Mārtiņam Zauram-110” 2025. gadā).

Pastāvīgajā ekspozīcijā “Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20. gadsimtā” ir pieejamas anotācijas latviešu, lietuviešu un angļu valodā. Atbilstoši pieprasījumam no lietuviešu tūristu grupām, izglītojošā programma “Piedzīvojums Bauskā 20. gadsimtā” ir pieejama krievu valodā, bet specifiskās norises dēļ šo programmu nav iespējams īstenot angļu valodā (minētā iemesla dēļ krievu valodā tiek vadītas ekskursijas pilsētā un muzejā, kas notiek arī angļu valodā). 2025. gadā izveidotās digitālās ekspozīcijas “Ebreji Bauskā” saturs un anotācijas ir trijās valodās (latviešu, lietuviešu un angļu valodā), bet ekspozīcijas “Laiks spēlēties” izglītojošā programma, ņemot vērā tās mērķauditoriju, notiek tikai latviešu valodā.

Viļa Plūdoņa muzejā ar 2023. gadā atklāto ekspozīciju ““Lejenieku” saimniecība” ir saistītas divas no jauna izveidotas izglītojošās programmas “Mana sēta” (pirmsskolas iestāžu audzēkņiem un 1.–6. klašu skolēniem) un ““Lejenieku” saimniecība” (7.–12. klašu skolēniem), bet 2024. gadā pēc “Lejenieku” dzīvojamās mājas atjaunošanas un pastāvīgās (interjera) ekspozīcijas “Plūdoņa māja” iekārtošanas kādreizējā rentnieka istabā ir iekārtota nodarbību telpa un ekspozīciju papildina izglītojošā programma “Viļa Plūdoņa dzīve un daiļrade” 10.–12. klašu skolēniem. Bez tam ir izveidots arī jauns gida stāstījums (2024. gadā vadītas 56 ekskursijas). Savukārt tematiskā izstāde “Zaķīšu pirtiņa” papildina kopš 2000. gada piedāvāto izglītojošo programmu “Cimos pie Zaķu mammas” (pirmsskolas iestāžu audzēkņiem un 1.–4. klašu skolēniem).

“Lejenieku” ainaviskā dabas un latviskā vide ir piemērota tam, ka katru gadu Viļa Plūdoņa muzejā sadarbībā ar Bauskas novada folkloras kopām notiek tradicionālie gadskārtu ieražu tematiskie pasākumi (“Meteņi”, “Lielā Diena”, “Veļu diena”, Vasaras un Ziemas saulgrieži). Īpaša vieta Viļa Plūdoņa muzeja tematisko pasākumu piedāvājumā ir ikgadējām Dzejas dienu aktivitātēm, kas notiek septembrī. 2024. gada Dzejas dienās, kas bija veltītas dzejnieka 150 gadu jubilejai, sadarbībā ar Pētera Upīša Dārzkopības muzeju “Lejenieku” sētā blakus Viļa Plūdoņa savulaik stādītajam lauku ceriņu pudurim tika iestādīti trīs jaunizveidotās ceriņu

šķirnes “Vilis Plūdonis” stādiņi, bet Latvijas Bankas pārstāvji muzeja krājumā nodeva sudraba kolekcijas monētu “Bērnu prieki”, kas veidota pēc Viļa Plūdoņa bērnu dzejas (“Zaķīšu pirtiņa” un “Rūķīši un Mežavecis”) motīviem (monēta kopš 2025. gada maija ir aplūkojama tematiskajā izstādē “Zaķīšu pirtiņa”). Savukārt pēc “Lejenieku” dzīvojamās mājas atjaunošanas un pastāvīgās (interjera) ekspozīcijas “Plūdoņa māja” atklāšanas 2024. gadā Muzeju nakts pasākumā “Cimos pie Viļa Plūdoņa” piedalījās 300 apmeklētāji.

Darbības spēju uzlabošanas jomā pārskata periodā ir realizēta iespēja apmeklētājiem norēķināties ar maksājumu kartēm.

2.6.4. Izglītojošā darbā (darbā ar apmeklētājiem) daļēji realizētais un nerealizētais

Balstoties uz ekspozīciju “Laiks spēlēties”, pārskata periodā (2003., 2024. gadā) ir sākts darbs muzejpedagoģiskās programmas “Lelles soma” izstrādāšanā, kas nav vēl pabeigta. Ir izveidota un 2024. gadā izdota krāsojamā grāmatiņa “Ceļojums rotaļlietu pasaulē Bauskas muzejā” (24 lpp.), kas paredzēta ģimenēm ar bērniem pašvadītai ekskursijai minētajā ekspozīcijā.

Darbības spēju uzlabošanas jomā pārskata periodā ir iegādāts mācību klases aprīkojums (galdi, krēsli, plaukti, videoekrāns), bet telpu trūkuma dēļ nav izveidota atsevišķa mācību klase, tāpēc muzejpedagoģiskās nodarbības notiek izstāžu zālēs, pirms tam pielāgojot tās nodarbību vajadzībām.

Pārskata periodā neizdevās izstrādāt muzejpedagoģiskās programmas “Trauki” (netika veikts atbilstošs pētnieciskais darbs) un “Nameja gredzens. Zemgaļu arheoloģiskais materiāls” (Muzeja krājumā ir veikts arheoloģijas kolekcijas izpētes darbs, bet telpu trūkuma dēļ netika izveidota atbilstošai izstāde). Savukārt Viļa Plūdoņa muzejā ir sākts darbs pie anotāciju izveidošanas angļu un lietuviešu valodās, kā arī pie informatīva materiāla radīšanas pašvadītai ekskursijai muzejā.

2.6.5. Mārketinga pasākumi (aktivitātes)

Pārskata periodā ir izdevusies Muzeja mājas lapas (www.bauskasmuzejs.lv) modernizācija, t.sk. ir izveidots “Digitālais muzejs” (2021. gads).

Regulāri notiek dažādi Muzeja pakalpojumu un aktivitāšu reklamēšanas, t.sk. informēšanas un popularizēšanas pasākumi, izmantojot sociālos tīklus, drukātos medijus un elektronisko vidi (radio un televīzija).

Informācija par Muzeja, t.sk. Viļa Plūdoņa muzeja pasākumiem, ekspozīcijām un izstādēm tiek publicēta laikrakstā “Bauskas Dzīve” un Bauskas novada pašvaldības informatīvajos izdevumos “Bauskas novada Vēstnesis”, “Labi būt Bauskas novadā!” un digitālajā apkārtrakstā “Ir labi zināt”, Bauskas Tūrisma informācijas centra un Zemgales tūrisma asociācijas izdotajos bukletos, ceļvežos un tūrisma kartēs. Publiskajā telpā pilsētvidē un digitālajos monitoros tiek izvietotas pasākumu afišas. Iespēju robežās tiek veikta arī Muzeja darbības tiešā reklāma – dalība ar tūrisma pakalpojumu reklāmu saistītos pasākumos. Veiksmīga sadarbība ir izveidojusies ar Reģionālo Zemgales TV, kas veido sižetus par Muzeja izstādēm un tematiskajiem pasākumiem. Atzīmēšanas vērts bija lielākajā Latvijas ziņu portālā delfi.lv 2024. gada decembrī publicētais bloga “Četri ceļo gardi” materiāls “Bauskas muzejs pārvērties par īstu Ziemassvētku pārsteiguma pasauli” par Ziemassvētku izstādi “Kur mājo brīnums?”.⁵

Cilvēkresursu trūkuma dēļ nav notikusi plānotā elektroniskā muzeja bukleta sagatavošana un nosūtīšana Latvijas tūrisma informācijas centriem un tūrisma operatoriem. Ierobežotā finansējuma dēļ Muzejs neveic patstāvīgus mārketinga pasākumus (t.sk. profesionālu un uz rezultātu vērstu apmeklētāju anketēšanu ar tam sekojošu informācijas analīzi; informācija par apmeklētāju vēlmēm un atsauksmēm tiek iegūta pēc apkalpojošā personāla un Muzeja darbinieku pieredzes ikdienas darbā), kas nenotiek arī ārpakalpojuma veidā.

2.7. Komunikācijas, izglītojošā un mārketinga darba novērtējums un secinājumi

Komunikācijas darbā pārskata periodā plānoto aktivitāšu lielākā daļa ir īstenota, nodrošinot sabiedrībai plašu un daudzveidīgu ekspozīciju un izstāžu piedāvājumu, t.sk. digitālajā vidē. Dažās pozīcijās, it īpaši pastāvīgo ekspozīciju modernizācijā darbs ir turpināms.

Izglītojošajā darbā pārskata periodā ir realizētas vairākas jaunas muzejpedagoģiskās programmas, kas paplašina bērnu un jauniešu auditorijai piemērotu piedāvājumu. Pilnībā īstenoti arī tematiskie pasākumi, Muzejā ir izvietotas anotācijas svešvalodās. Daļa uzdevumu,

⁵ <https://www.delfi.lv/life/56017218/atputa/120054718/foto-bauskas-muzejs-parverties-par-istu-ziemassvetku-parsteigumu-pasauli>

t.sk. mārketinga jomā, saistībā ar finansējuma pieejamību izpildīti daļēji vai, konkretizējot vajadzības un prioritātes, atlikti uz nākamo periodu.

3. Pārskats par iepriekšējās Akreditācijas komisijas ieteikumu izpildi

2020. gada 28. decembrī Muzejs saņēma Akreditācijas apliecību nr. 17A5 par valsts atzīta muzeja darbību līdz 2025. gada 27. decembrim. Pirms tam, 2020. gada 15. decembrī, Akreditācijas komisija pēc iepazīšanās ar Bauskas muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” darbību un iesniegtajiem darbības un attīstības stratēģijas dokumentiem sniedza atzinumu ieteikumus par Bauskas muzeja kārtējo akreditāciju.

Iepriekšējā Muzeja darbības pārskata periodā ir veikta Muzeja ēkas Kalna ielā 6 arhitektoniskā izpēte un ir veikts izstāžu zāļu remonts – vienā izstāžu zālē pilnībā ir nomainīta elektroinstalācija un apgaismošanas sistēma, veikts kosmētiskais remonts (Atzinuma vērtējuma 5.14. punkts).

Diemžēl joprojām nav izdevies atrisināt Muzeja pieejamības problēmu apmeklētājiem ar kustību traucējumiem, kā arī nav izdevies atrisināt problēmu par papildus labierīcību (sanitāri-higiēnisku telpu) ierīkošanu Muzejā (Atzinuma vērtējuma 5.13. punkts). Turklāt kā papildus problēma pārskata periodā ir radusies Muzeja ēkas tehniskā stāvokļa uzlabošana (Bauskas muzeja ēkas Tehniskās apsekošanas atzinums. – R., 2025), kas būs aktualitāte nākamajā darbības periodā.

Akreditācijas komisijas Atzinuma vērtējuma 5.13. punktā ir norāde par lēnu Muzeja krājuma digitalizāciju. Krājuma digitalizācijas paātrināšana ir apgrūtināta vairāku objektīvu iemeslu dēļ. Viens no tiem ir tāds, ka Muzeja krājumā iekļauto priekšmetu apraksti līdz 1980. gadu sākumam bija ļoti īsi, piemēram, – “krēsls, koka, brūns, zemnieku stilā” vai “Jāzepa Leitāna koferītis, kuru viņš lietojis Lielā Tēvijas kara laikā”. Šādus aprakstus nevar ievadīt NMKK, tāpēc Krājuma nodaļas speciālisti veido jaunus priekšmetu aprakstus. Šāda veida priekšmetu apraksti ir vēl viens iemesls, kāpēc nav iespējams izpildīt 2006. gada 21. novembra MK noteikumu nr.956 “Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu” prasību ievadīt NMKK “ne mazāk kā par 50% no ikgadējās priekšmetu esības pārbaudēs apzinātajiem priekšmetiem”. Kvalitatīvu priekšmetu aprakstu izveidošana prasa laiku, bet šāda kvalitatīva priekšmeta apraksta sagatavošana ir īpaši svarīga arī tāpēc, ka NMKK publiskās vides lietotājam bieži nav iespējams

apskatīt priekšmetu attēlus vai arī, ja attēls ir apskatāms, to izkropļo “ūdenszīme”. Vēl viens iemesls apstāklim, kāpēc Muzejā ir lēna digitalizācija, ir tas, ka ar esošo darbinieku skaitu nav iespējams izpildīt 2006. gada 21. novembra MK noteikumu nr. 956 “Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu” krājumu” prasības – ir nepieciešams vēl vismaz viens speciālists, kurš strādā tikai ar NMKK, pārējiem Krājuma nodaļas speciālistiem iesaistoties priekšmetu aprakstu sagatavošanā un digitalizācijā (fotografēšanā, skenēšanā, attēlu apstrādē). Šī problemātika tika akcentēta arī iepriekšējā akreditācijas periodā un viens no Akreditācijas komisijas ieteikumiem bija izveidot vēl vienu speciālista štata vietu Muzeja Krājuma nodaļā, taču realitāte ir tāda, ka šo ieteikumu nav iespējams izpildīt novada pašvaldības budžeta iespēju dēļ.

Atbilstoši Akreditācijas komisijas Atzinuma vērtējuma 6.5. punktam pārskata periodā ir izveidota jauna Muzeja mājas lapa (www.bauskasmuzejs.lv).

Muzeja darbības pilnveidošanai Akreditācijas komisijai bija vairāki ieteikumi.

1. Krājuma uzskaites, saglabāšanas un izmantošanas sekmēšanai:

1.1. pieņemot priekšmetus krājumā, kā galveno iegūšanas dokumentu izmantot līgumu;

Noformējot priekšmeta iegūšanas dokumentus, Muzejs pamatojas uz 2006. gada 21. novembra MK noteikumu Nr. 956 “Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu” 42. punkta apakšpunktu 42.1.3. un “Noteikumu par Bauskas muzeju krājumu” 36. punktu.

1.2. līgumus papildināt ar autortiesību nosacījumiem un priekšmeta pieņemšanas mērķi;

Līdz šim līgumos autortiesību nosacījumi ir norādīti, ja priekšmeta pārdevējs vai dāvinātājs ir autortiesību subjekts.

Ja priekšmeta pārdevējs vai dāvinātājs nav autortiesību subjekts, līgumā iekļauj punktu: “personai (pārdevējam vai dāvinātājam) nepieder uz līguma priekšmetu attiecināmās mantiskās autortiesības”.

Ja priekšmeta pārdevējs vai dāvinātājs ir autortiesību subjekts, līgumā iekļauj punktu: “persona (pārdevējs vai dāvinātājs) apliecina, ka viņš kā autortiesību subjekts, ir / nav nodevis autora

mantisko tiesību administrēšanu Latvijas autoru biedrībai AKKA/LAA vai kādai citai organizācija, kas veic tiesību īpašnieku mantisko tiesību kolektīvo pārvaldījumu”.

Ja autortiesību subjekts nav nodevis mantiskās tiesības citai personai vai organizācijai, līgumā iekļauj autortiesību nosacījumus, kā tas norādīts atbildes sākumā.

Līgumos ir norādīts priekšmeta pieņemšanas mērķis.

1.3. izmantot visas iespējas, lai klātienē pārliecinātos par deponēto muzeja priekšmetu saglabātību, sastādot apsekošanas aktu;

Ja no Muzeja krājuma deponēto priekšmetu termiņš pārsniedz vienu gadu, kā arī, ja krājuma priekšmeti ir deponēti Bauskas novada pašvaldības iestādēm (Bauskas pils muzejam, Bauskas novada pašvaldības administrācijai), tad deponēto priekšmetu pārbaudes notiek reizi gadā.

Valsts akreditētiem muzejiem, kuriem ilgstoši deponēti priekšmeti no Muzeja krājuma, apsekošana netiek veikta regulāri, jo parakstot Deponējuma līgumu deponējuma saņēmējs (muzejs) apņemas:

- 1) saglabāt deponētos priekšmetus atbilstoši 2006. gada 21. novembra MK noteikumiem nr.956 “Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu”,
- 2) deponēto priekšmetu bojājuma gadījumā vienas diennakts laikā informēt Bauskas muzeju tālākai lēmuma pieņemšanai un rīcībai,
- 3) deponēto priekšmetu pazušanas gadījumā informēt Bauskas muzeju un Kultūras ministriju.

1.4. struktūrvienībā "Viļa Plūdoņa muzejs" regulāri veikt krājuma esības pārbaudes.

Viļa Plūdoņa muzeja pamatkrājuma esības pārbaude veikta 2022. gada septembrī un oktobrī, pirms “Lejenieku” dzīvojamās mājas rekonstrukcijas, kad bija jāizņem un uz krājuma telpām (krātuvēm) jāpārvieta visi līdz tam mājā eksponētie priekšmeti. Atkārtota esības pārbaude pamatkrājuma priekšmetiem veikta 2025. gada septembrī.

2. Precizēt struktūrvienības "Viļa Plūdoņa muzejs" Reglamentu, nosakot, ka par pētniecisko darbu atbild tās vadītājs.

Precizējums ir veikts 2020. gada 2. decembrī, bet 2025. gada 6. janvārī apstiprināts jauns Viļa Plūdoņa muzeja Reglaments un tā 14.1.1. punktā ir teikts, ka Viļa Plūdoņa muzeja vadītājs organizē un veic muzeja krājuma, pētniecisko, izglītojošo un komunikācijas darbu.

3. Sadarbībā ar pašvaldību:

3.1. meklēt iespējas veikt Muzeja un struktūrvienības "Viļa Plūdoņa muzejs" infrastruktūras uzlabošanas pasākumus;

Pārskata periodā (2020.–2021. gadā) Muzeja ēkas vienā daļā (zem pastāvīgās ekspozīcijas “Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20. gadsimtā” 1920.-30. gadu tematiskās daļas) ir nomainītas pagrabstāva nesošās sijas. 2024.–2025. gadā ir veikti remontdarbi (elektroinstalācijas un apgaismojuma sistēmas maiņa, kosmētiskais remonts) vienā izstāžu zālē un ir veikti apkures sistēmas remontdarbi. Savukārt 2025. gadā ir veikta Muzeja ēkas tehniskā apsekošana, kuras atzinumā ir noteikti plānveida (2025., 2026. un 2027. gadā) nepieciešamie remontdarbi ēkas tehniskā stāvokļa uzlabošanai.

Viļa Plūdoņa muzejā 2023. gadā ir pabeigta dzīvojamās mājas "Lejenieki" restaurācija / rekonstrukcija un tajā ir izveidota jauna pastāvīgā (interjera) ekspozīcija “Plūdoņa māja” (Atzinuma vērtējuma 5.13., 5.14. un 6.5. punkts).

2024. gada 11. jūlija vētrā un vējgāzēs krītošie koki lielus bojājumus radīja Viļa Plūdoņa muzeja kompleksā esošajai pirtij ("Zaķīšu pirtiņa") – bojāti pamati, izlauztas sienas, iedragāts jumts. Saņemtā ēkas apdrošināšanas nauda, sabiedrības ziedojums un ieņēmumi par 11.07.2024. vētrā un vējgāzēs izpostītā "Lejenieku" meža kokmateriālu pārdošanu ir pietiekami, lai veiktu pilnīgu pirts ēkas atjaunošanu. 2025. gada sākumā tika izstrādāta ēkas atjaunošanas / restaurācijas tehniskā specifikācija un Bauskas novada pašvaldībā ir beigusies iepirkuma juridiskā procedūra ēkas atjaunošanas / restaurācijas darbu veikšanai; pirts ēkas atjaunošanas / restaurācijas darbus ir plānots veikt 2025. gada nogalē (ja laika apstākļi to atļaus) un 2026. gada pirmajā pusē (pēc būvniecības darbu tehniskās pauzes, ko noteiks laika apstākļi).

Pārskata periodā nav izdevies veikt Viļa Plūdoņa muzeja kompleksā esošo “Selenu” māju – muzeja administrācijas ēkas un vairāku palīgēku (saimniecības ēku) – remontdarbus / rekonstrukciju (Atzinuma vērtējuma 5.14. un 6.5. punkts). Nākamajā akreditācijas periodā sadarbībā ar Bauskas novada pašvaldību daļu no šiem darbiem, ir iespējams veikt par 11.07.2024. vētrā un vējgāzēs izpostītā "Lejenieku" meža kokmateriālu pārdošanā iegūtajiem

ieņēmumiem, bet apjomīgāki būvdarbi (remontdarbi / rekonstrukcija) veicami meklējot un piesaistot dažādu fondu projektu sniegto finansējumu.

3.2. rast iespējas papildināt Muzeja personālu ar papildu krājuma darbinieku.

Bauskas novada pašvaldība kā Muzeja īpašnieks (naudas devējs) esošajos budžeta ietvaros un valsts finanšu politikas uzstādījumos noraida iespēju izveidot jaunu amata vietu Muzeja Krājuma nodaļā. Viens no pašvaldības argumentiem (pamatojumiem) ir tāds, ka valstī nav noteikta standarta, cik krājuma vienībām atbilst viena krājuma darbinieka amata slodze (pēc veiktās izpētes (valsts akreditēto muzeju aptaujas) situācija muzejos šajā jomā ir ļoti dažāda un atšķirīga).

MUZEJA UN STRUKTŪRVIENTĪBAS “VIĻA PLŪDOŅA MUZEJS” DARBĪBAS STRATĒĢIJA (2026 – 2030)

1. Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” darbības jomas, ko iecerēts sasniegt pildot misiju

- 1.1. Bauskas pilsētas un novada kultūrvēsturiskā mantojuma vākšana, saglabāšana un popularizēšana.
- 1.2. Bauskas pilsētas un novada vēstures (t.sk. kultūrvēsturiskā mantojuma) pētniecība.
- 1.3. Dzejnieka Viļa Plūdoņa personības, ģimenes dzimtas, daiļrades un atstātā kultūrvēsturiskā mantojuma pētniecība un popularizēšana viņa dzimtajās mājās “Lejenieki”.
- 1.4. Tautas lietišķās mākslas (t.sk. etnogrāfijas) un profesionālās mākslas tradīciju saglabāšana, pētniecība un popularizēšana.
- 1.5. Sabiedrības kultūrvēsturiskā izglītošana, lokālpatriotisma un pilsoniskās līdzdalības veicināšana.

2. Krājuma darba politikas mērķis un uzdevumi

Krājuma darba politikas mērķis ir izveidot darbības stratēģiju, kas nodrošina Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” krājuma veidošanu par nozīmīgāko un saturiski bagātāko kultūrvēsturisko liecību krātuvi par Bauskas pilsētas un novada vēsturi un kultūrvēsturi no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām, par dzejnieka Viļa Plūdoņa personību, ģimeni, dzimtu un viņa daiļradi, nodrošinot šo vērtību saglabāšanu, izpēti un daudzpusīgu pieejamību sabiedrībai.

Krājuma darba politika nosaka vienotus principus un darba kārtību, lai sekmētu Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” misijas īstenošanu.

Krājuma politikas uzdevumi ir definēt darbības jomas un virzienus, kas:

- papildina krājumu atbilstoši Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” misijai, krājuma komplektēšanas principiem un zinātniski pētnieciskā darba politikai;

- nodrošina krājuma daudzveidību atbilstoši mūsdienu situācijai;
- nodrošina Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” krājuma priekšmetu saglabāšanu;
- nodrošina neekspozētās krājuma daļas pieejamību sabiedrībai un nosaka vadlīnijas digitālā krājuma izveidošanai;
- izvērtē esošā krājuma satura atbilstību Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” misijai.

2.1. Krājuma darba prioritātes

2.1.1. Krājuma komplektēšana atbilstoši misijai, uzsverot priekšmetu vēsturisko un kultūrvēsturisko nozīmi, kā arī to spēju bagātināt pētniecību, ekspozīcijas, izstādes un komunikāciju ar sabiedrību

Mērķis	Aktivitātes	Rezultāti (kvalitatīvie – pārmaiņas) (kvantitatīvie – ieguvumi)	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finansējuma avots
Mērķtiecīga krājuma attīstība	1) Materiālu un liecību vākšana par 1980.-90.gadu sabiedriski-politisko notikumu, izglītības un kultūras dzīves norisēm Bauskas pilsētā un novadā 2) Vākt un komplektēt Viļa Plūdoņa un viņa ģimenes personīgos sadzīves priekšmetus un lietas, Viļa Plūdoņa literāro darbu izdevumus, priekšmetus un lietas, kas saistītas ar Viļa Plūdoņa piemiņas saglabāšanu un popularizēšanu 3) Krājumā iekļaujamo un esošo priekšmetu atbilstību misijai un krājuma darba politikai izvērtēšana	Krājumā ir iekļautas un saglabātas vēstures, materiālās un nemateriālās kultūras liecības, kas ir nozīmīgs avots Bauskas pilsētas un novada vēstures un kultūrvēstures pētniecībā un sabiedrības izglītošanā	Krājuma nodaļa Viļa Plūdoņa muzeja vadītājs	2026.–2030.	Muzeja budžets
Muzeja krājuma daudzveidība atbilstoši mūsdienu situācijai	Vadlīniju izstrādāšana digitālā krājuma izveidošanai	“Noteikumi par Bauskas muzeja krājumu” ir papildināti ar sadaļu par digitāli radītu priekšmetu komplektēšanu, dokumentēšanu uzskaiti, glabāšanu, saglabāšanu un izmantošanu	Krājuma nodaļa	2026.	Muzeja budžets

2.1.2. Krājuma glabāšana un saglabāšana, t.sk. atsevišķu krājuma priekšmetu kolekciju kā vēsturisku liecību par sabiedriski politiskiem notikumiem, saimniecisko un ikdienas dzīvi Bauskas pilsētā un novadā no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām saglabāšanas nodrošināšana

Mērķis	Aktivitātes	Rezultāti (kvalitatīvie – pārmaiņas) (kvantitatīvie – ieguvumi)	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finansējuma avots
Dokumentālu liecību par Feitelsonu tirdzniecības nama darbību Bauskā (19. gadsimta beigas – 1940. gads) saglabāšana	Feitelsonu tirdzniecības nama dokumentu konservācijas un restaurācijas pabeigšana	Kā vērtīgas Bauskas kultūrvēstures liecības Feitelsonu tirdzniecības nama dokumenti ir saglabāti un restaurēti, nodrošinot to ilglaicīgu saglabāšanu un nodošanu nākamajām paaudzēm	Krājuma nodaļa	2026.	Muzeja budžets VKKF
Liecību par apdzīvotību tagadējā Bauskas novada teritorijā no 8. līdz 12.gadsimtam saglabāšana	1) Restaurējamo arheoloģisko priekšmetu atlase 2) Restaurācijas plāna sastādīšana, konsultējoties ar restauratoru. 3) Arheoloģijas kolekcijas priekšmetu restaurācija	Sagatavoti eksponējami priekšmeti tematiskai izstādei par seno zemgaļu dzīvesveidu Mežotnes zemē	Krājuma nodaļa Vēstures nodaļa	2026.–2028.	Muzeja budžets VKKF
Krājumā esošo tekstiliju saglabāšana, nodrošinot to autentisko un estētisko vērtību	1) Konservējamo / restaurējamo tekstiliju atlase 2) Konservācijas / restaurācijas plāna izveidošana, konsultējoties ar restauratoru 3) Tekstiliju konservācija / restaurācija	Sagatavoti vizuāli pievilcīgi un estētiski baudāmi krājuma priekšmeti tematiskai izstādei "TLMS "Bauska" – 70"	Krājuma nodaļa TLMS "Bauska"	2026.–2027.	Muzeja budžets VKKF
Papildus telpas krājuma priekšmetu glabāšanai, esošo krātuvju atslogošanai un krājuma priekšmetu glabāšanas apstākļu uzlabošanai iegūšana	1) Krājuma telpu trūkuma problēmas risināšana sadarbībā pašvaldību 2) Krājuma glabāšanas apstākļu uzlabošana Viļa Plūdoņa muzejā	Esošo krātuvju atslogošana un normatīvajiem aktiem atbilstoši krājuma priekšmetu glabāšanas apstākļi	Krājuma nodaļa Viļa Plūdoņa muzeja vadītājs	2026.–2030.	Muzeja budžets VKKF

Krājuma priekšmetu aizsardzība un saglabāšana ārkārtas situācijās	1) Nepieciešamo iepakojšanas materiālus un citu palīgīdzekļu iegāde iespējamai krājuma priekšmetu evakuācijai 2) Rīcības konkretizēšana ārkārtas situācijās un vienošanās ar potenciālajiem sadarbības partneriem par pagaidu telpām, kurās ārkārtas situācijā varētu novietot krājuma priekšmetus	Ir noteikta konkrēta rīcība ārkārtas situācijās, kas garantē krājuma priekšmetu aizsardzību un saglabāšanu	Krājuma nodaļa Viļa Plūdoņa muzeja vadītājs	2026.–2030.	Muzeja budžets
---	---	--	---	-------------	----------------

2.1.3. Krājuma digitalizācija – krājuma priekšmetu pieejamības sabiedrībai nodrošināšana, vienlaikus garantējot to ilgtermiņa saglabāšanu un aizsardzību pret fizisku nolietojumu

Mērķis	Aktivitātes	Rezultāti (kvalitatīvie – pārmaiņas) (kvantitatīvie – ieguvumi)	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finansējuma avots
Sliktā fiziskā stāvoklī, ar izdziestošu tekstu esošu dokumentu saglabāšana, nodrošinot to saturiskās vērtības saglabātību un pieejamību nākamajām paaudzēm un mazinot risku, ka unikālā informācija var tikt neatgriezeniski zaudēta	1) Dokumentu stāvokļa izvērtēšana un piemērotāko digitalizācijas metožu noteikšana 2) Augstas izšķirtspējas skenēšana, lai maksimāli saglabātu tekstu un attēlu nianšes 3) Iegūto digitālo failu apstrāde: kontrasta, spilgtuma un asuma pielāgošana teksta salasāmības uzlabošanai.	- Dokumentu saturs tiek saglabāts un kļūst pieejams digitālā formātā, neatkarīgi no to fiziskā nolietojuma - Tiek nodrošināta dokumentu teksta salasāmība un ilgtermiņa pieejamība gan pētniekiem, gan sabiedrībai - Samazinās nepieciešamība izmantot oriģinālos dokumentus, tādējādi mazinot to bojājuma risku - Muzejs stiprina krājuma saglabāšanas kapacitāti un veicina kultūras mantojuma aizsardzību digitālajā vidē	Krājuma nodaļa	2026.–2030.	Muzeja budžets
Digitalizēto krājuma priekšmetu pilnvērtīgas aprites un pieejamības nodrošināšana, ievadot to aprakstus NMKK un pievienojot sagatavotos digitālos attēlus	1) Krājuma priekšmetu datu apkopošana un sagatavošana apraksta ievadei 2) Digitālo attēlu pievienošana NMKK aprakstiem, nodrošinot to	- NMKK pieejami krājuma priekšmetu pilnvērtīgi apraksti ar attēliem, kas nodrošina priekšmetu atpazīstamību un izmantošanu - Pētniekiem u.c. interesentiem jeb sabiedrībai kopumā ērti pieejama	Krājuma nodaļa Viļa Plūdoņa muzeja vadītājs	2026.–2030.	Muzeja budžets

	sasaisti ar priekšmetiem esošajā datubāzē 3) Viļa Plūdoņa muzeja pamatkrājuma un palīgkrājuma visu priekšmetu aprakstu un digitālo attēlu pievienošana NMKK 4) NMKK ievadīto krājuma priekšmetu aprakstu un pievienoto attēlu kvalitātes kontrole un precizēšana	informācija par Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” krājumu			
--	--	--	--	--	--

3. Zinātniski pētnieciskā darba politikas mērķis un uzdevumi

Zinātniski pētnieciskā darba politikas mērķis ir izveidot darbības stratēģiju, kas nodrošina krājuma, Bauskas pilsētas un novada vēstures un kultūrvēstures, kā arī dzejnieka Viļa Plūdoņa personības, ģimenes, dzimtas un radošā (literārā) mantojuma pētniecību, lai atbilstoši Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” misijai sniegtu sabiedrībai jaunas zināšanas.

Zinātniski pētnieciskā darba politika nosaka vienotus principus un darba kārtību, lai sekmētu Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” misijas īstenošanu.

Zinātniski pētnieciskā darba politikas uzdevumi ir definēt darbības virzienus un tēmas, kas atklāj sabiedrībai līdz šim nezināmo:

- Muzeja krājumā (kolekcijās),
- par Bauskas pilsētas un novada vēsturi un kultūrvēsturi,
- par dzejnieka Viļa Plūdoņa personību, ģimeni, dzimtu un radošo (literāro) mantojumu.

3.1. Zinātniski pētnieciskā darba prioritātes

3.1.1. Pastāvīgās ekspozīcijas “Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20. gadsimtā” paplašināšana / papildināšana

Mērķis	Aktivitātes	Rezultāti (kvalitatīvie – pārmaiņas)	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finansējuma avots
--------	-------------	---	-------------	----------------	-------------------

		(kvantitatīvie – ieguvumi)			
Pastāvīgās ekspozīcijas “Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20.gadsimtā” pilnveidošana – papildināšana	1) Pētniecības tēma “Bauska Pirmā pasaules kara un Latvijas neatkarības kara laikā” 2) Pētniecības tēma “Nacionālās pretošanās izpausmes Bauskā un novadā pēc 1945. gada” 3) Pētniecības tēma “Bauska 1980.gados” 4) Pētniecības tēma “Daudzpusīgā Bauska 1990. gados” – ekspozīcijas sadaļas tematiskā satura un struktūras izstrādāšana	1) Ekspozīcija ir papildināta ar sadaļu “1914.–1920. gads” 2) Ekspozīcijas sadaļa par padomju okupācijas laiku ir papildināta ar izziņojošo materiālu par nacionālo pretošanos Bauskā un novadā pēc 1945. gada 3) Ekspozīcija ir papildināta ar sadaļu par Atmodas laiku Bauskā 1980. gados 4) Ekspozīcija ir papildināta ar sadaļu par Bausku 1990. gados	Vēstures nodaļa	2026.–2027. 2026.–2027. 2027.–2028. 2029.–2030.	Muzeja budžets
Pastāvīgās ekspozīcijas “Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20.gadsimtā” pārveidošana	Tematiskā struktūrplāna izstrādāšana ekspozīcijas pārveidošanai – rekonstrukcijai	1) Jauna ekspozīcijas koncepcija pārveidošanas – rekonstrukcijas īstenošanai 2) Izglītojošās programmas “Piedzīvojums Bauskā 20. gadsimtā” pilnveidošana / paplašināšana divās daļās: “20. gadsimta sākums – 1940.gads” un “1940. gads – 2000.gads”	Vēstures nodaļa	2029.–2030.	Muzeja budžets
Pastāvīgās ekspozīcijas “Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20.gadsimtā” papildināšana ar saturu par apģērba kultūru 20.gadsimtā	1) 1920.–30. gadu stilizētā tautastērpa sastāvdaļu pētniecība un izgatavošana 2) 1950.–60. gadu stilizētā “padomju tautastērpa” sastāvdaļu pētniecība un izgatavošana 3) 19. gadsimta beigu – 20. gadsimta sākuma pilsētnieka / pilsētnieces tērpa sastāvdaļu pētniecība un izgatavošana	Ekspozīcijas un izglītojošo programmu vajadzībām iegūts 1920.–30. gadu stilizētais tautastērps, 1950.-60. gadu stilizētais “padomju tautastērps” un 19.gadsimta beigu – 20.gadsimta sākuma pilsētnieka / pilsētnieces tērps	TLMS “Bauska”	2026.–2028. 2027.–2028. 2028.–2030.	Muzeja budžets VKFF

3.1.2. Krājuma kolekciju pētniecība

Mērķis	Aktivitātes	Rezultāti (kvalitatīvie – pārmaiņas) (kvantitatīvie – ieguvumi)	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finansējuma avots
Krājuma kolekciju eksponēšana	1) Arheoloģijas kolekcijas pētniecība	1) Izveidota tematiskā izstāde par seno zemgaļu dzīvesveidu Mežotnes zemē	Vēstures nodaļa	2026.–2028.	Muzeja budžets
	2) Krājuma kolekciju priekšmetu izvēle, pētniecība atklātā krājuma ekspozīcijas izveidošanai	2) Izveidota atklātā krājuma kolekciju ekspozīcija, kas papildināta ar atbilstošām muzejpedagoģiskām programmām	Vēstures nodaļa	2027.–2030.	Muzeja budžets
	3) Lietisko priekšmetu kolekcijā esošo tekstiliju pētniecība	3) Izveidota tematiskā izstāde “TLMS “Bauska”–70”	TLMS “Bauska”	2027.	Muzeja budžets
	4) Dokumentu kolekcijas pētniecība	4) Izveidota tematiskā izstāde par dokumentu māksliniecisko, grafisko un saturisko dizainu	Vēstures nodaļa	2028.–2029.	Muzeja budžets
Jaunieguvumu iekļaušana krājumā	Iegūto materiālu (priekšmetu, lietu, dokumentu, fotogrāfiju) izvērtēšana, pētniecība	Krājuma papildināšana atbilstoši misijai	Vēstures nodaļa Krājuma nodaļa	2026.–2030.	Muzeja budžets

3.1.3. Bauskas pilsētas un novada personību dzīvesgājuma un atstātā kultūrvēsturiskā mantojuma pētniecība

Mērķis	Aktivitātes	Rezultāti (kvalitatīvie – pārmaiņas) (kvantitatīvie – ieguvumi)	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finansējuma avots
Tematiskie pasākumi “Personības”	Pētniecība, informācijas un materiālu apzināšana	1) Tematiskais pasākums “Laimonis Liepa (1933–1975)” saistībā ar Bauskas muzeja 80 gadu jubileju	Vēstures nodaļa	2027.	Muzeja budžets
		2) Tematiskais pasākums “Biruta Hegenbarte (1032–2005)” saistībā ar XXVIII Vispārējiem Latviešu Dziesmu un XVIII Deju svētkiem	Vēstures nodaļa	2028.	Muzeja budžets

		3) Tematiskais pasākums “Viļa Plūdoņa dzimtas vēsture Latvijā un trimdā pēc Otrā pasaules kara” saistība ar dzejnieka 155 gadu jubileju	Viļa Plūdoņa muzeja vadītājs	2029.	Muzeja budžets
--	--	---	------------------------------	-------	----------------

3.1.4. “Lejenieku” vēsturiskās vides atjaunošana

Mērķis	Aktivitātes	Rezultāti (kvalitatīvie – pārmaiņas) (kvantitatīvie – ieguvumi)	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finansējuma avots
Vēsturiskā dārza un sētas (pagalma) atjaunošana	Dārza (augi, izkārtojums) un sētas-pagalma (iekārtojums) pētniecība	Vēsturiskā dārza un sētas (pagalma) atjaunošana	Viļa Plūdoņa muzeja vadītājs	2026.–2030.	Muzeja budžets VKKF
Pirts ekspozīcijas izveidošana atjaunotajā pirts ēkā	Pētniecības tēma “Pirtslietas un tradīcijas” (t.sk. krājuma pētniecība)	Sabiedrībai pieejama ekspozīcija ar krājuma priekšmetiem par “Lejenieku” pirti, kas iekļaujas un papildina esošās ekspozīcijas citās “Lejenieku” saimniecības ēkās (kūtī un klētī)	Viļa Plūdoņa muzeja vadītājs	2026.	Muzeja budžets

4. Komunikācijas, izglītojošā un mārketinga darba politikas mērķis un uzdevumi

Komunikācijas, izglītojošā un mārketinga darba politikas mērķis ir izveidot darbības stratēģiju mērķtiecīgai un vienotai Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” komunikācijai, kas nodrošina krājuma un pētniecības rezultātu pieejamību sabiedrībai, veicina sabiedrības iesaisti un interesi par kultūras mantojumu, kā arī stiprina kopējo Muzeja lomu izglītībā un mūžizglītībā.

Komunikācijas, izglītojošā un mārketinga darba politika nosaka vienotus principus un darba kārtību, lai sekmētu Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” misijas īstenošanu.

Komunikācijas, izglītojošā un mārketinga darba politikas uzdevumi ir definēt darbības jomas, kas:

- nodrošina kvalitatīvu ekspozīciju un izstāžu veidošanu un pieejamību, izvērtējot to saturu un nozīmi sabiedrībā;

- veicina efektīvu darbu ar apmeklētājiem, piedāvājot daudzveidīgas un kvalitatīvas apmeklētāju apkalpošanas un izglītības iespējas;
- attīsta muzejpedagoģiskās, izglītojošās un mūžizglītības programmas, kas atbilst dažādām sabiedrības grupām un veicina aktīvu iesaisti;
- paplašina Muzeja un struktūrvienības “Viļa Plūdoņa muzejs” pakalpojumu klāstu un nodrošina to regulāru novērtēšanu, izmantojot apmeklētāju pieredzi;
- īsteno mērķtiecīgas sabiedrisko attiecību un mārketinga aktivitātes, kas stiprina kopējo Muzeja atpazīstamību, tēlu / identitāti un piederību sabiedrībai;
- integrē digitālās komunikācijas risinājumus (sociālie tīkli, virtuālās izstādes, aplikācijas), lai palielinātu pieejamību dažādām auditorijām;
- izvērtē komunikācijas un izglītojošā darba (t.sk. marketinga) rezultātus un nosaka prioritātes tālākai attīstībai.

4.1. Komunikācijas un izglītojošā darba (t.sk. marketinga) prioritātes

4.1.1. Krājuma kolekciju un zinātniski pētnieciskā darba rezultātu pieejamība

Mērķis	Aktivitātes	Rezultāti (kvalitatīvie – pārmaiņas) (kvantitatīvie – ieguvumi)	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finansējuma avots
Palielināt krājuma priekšmetu un zinātniski pētnieciskā darba rezultātu pieejamību un izmantošanas iespējas sabiedrībai	1) Izstāžu veidošana, izmantojot krājuma priekšmetus un pētījumu rezultātus	- Vismaz 2 izstādes Muzejā ar krājuma priekšmetu izmantošanu kalendārājā gadā - 1 tematiskā izstāde sezonā Viļa Plūdoņa muzejā (6 mēnešos, kad muzejs ir atvērts apmeklētājiem)	Mākslas nodaļa Viļa Plūdoņa muzeja vadītājs	2026.–2030. 2026.–2030.	Muzeja budžets VKKF Muzeja budžets
	2) Atklātās krātuves un mācību klases izveidošana (bijušajā izstāžu zālē), nodrošinot tiešu pieeju krājuma materiāliem	- Izveidota 1 jauna atklātā krātuve, kurā izvietotie priekšmeti atslogos esošās krātuves - Sagatavotas 2 jaunas muzejpedagoģiskās programmas	Mākslas nodaļa Krājuma nodaļa	2028. –2029.	Muzeja budžets

	3) Digitālās pieejamības paplašināšana	2 digitālās izstādes un 5 publikācijas Digitālajā muzejā (www.bauskasmuzejs.lv)	Mākslas nodaļa Vēstures nodaļa	2026.–2030.	Muzeja budžets
	4) Publisko lekciju un diskusiju organizēšana, kurās prezentē pētījumus un krājuma jaunumus	3 Vēstures lasījumi / konferences / tematiskie pasākumi (t.sk. “Personības”) kalendārajā gadā	Vēstures nodaļa Mākslas nodaļa	2026.–2030.	Muzeja budžets

4.1.2. Kultūras resursu pieejamība visiem

Mērķis	Aktivitātes	Rezultāti (kvalitatīvie – pārmaiņas) (kvantitatīvie – ieguvumi)	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finansējuma avots
Kultūras resursu pieejamības palielināšana	1) Muzeja infrastruktūras pielāgošana cilvēkiem ar funkcionāliem veselības traucējumiem	Muzeja ieejas pārbūve, iekštelpu remontdarbi un pārbūves	Saimniecības pārzinis	2026.–2030.	Muzeja budžets VKKF Sabiedrības integrācijas fonds
	2) Ekspozīciju anotāciju pilnveidošana Viļa Plūdoņa muzejā	Ekspozīciju informatīvā satura pieejamība un pašvadītas ekskursijas iespējamība Viļa Plūdoņa muzejā	Viļa Plūdoņa muzeja vadītājs	2026.	Muzeja budžets
	3) Muzeja ekspozīciju informatīvā satura pielāgošana cilvēkiem ar funkcionāliem veselības traucējumiem	- Programma ekspozīcijas “Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20. gadsimtā” pieejamībai cilvēkiem ar redzes traucējumiem - Programma ekspozīcijas “Laiks spēlēties” pieejamībai cilvēkiem ar redzes traucējumiem - Izveidoti ekspozīciju audioapraksti, sagatavoti izmantojamie priekšmeti; ekspozīcijas pieejamas cilvēkiem ar redzes traucējumiem	Mākslas nodaļa	2026. 2026. 2026.	Muzeja budžets VKKF Sabiedrības integrācijas fonds
	4) Vides pieejamība Muzeja ārtelpā-pagalmā	- Muzeja pagalma rekonstrukcija	Mākslas nodaļa Saimniecības	2028.–2029.	Muzeja budžets

	5) "Lejenieku" vēsturiskā dārza, sētas (pagalma) un pirts ēkas atjaunošana Viļa Plūdoņa muzejā	- Muzeja pagalmā skatāmas bezmaksas brīvdabas izstādes - Tradicionālas 20. gadsimta pirmās puses Zemgales lauku sētas ainavas iegūšana - Atjaunotais "Lejenieku" dārzs un sēta (pagalms) ir pastāvīga Viļa Plūdoņa muzeja ārtelpas ekspozīcija - Atjaunotajā "Lejenieku" pirts ēkā izveidota pirts ekspozīcija	pārzinis Viļa Plūdoņa muzeja vadītājs	2026.–2030.	Muzeja budžets
--	--	---	---	-------------	----------------

4.1.3. Ekspozīciju – izstāžu modernizācija / rekonstrukcija atbilstoši mūsdienu prasībām

Mērķis	Aktivitātes	Rezultāti (kvalitatīvie – pārmaiņas) (kvantitatīvie – ieguvumi)	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finansējuma avots
Jaunu dizaina plānu izstrāde pastāvīgajām ekspozīcijām, kas vecākas par 15 gadiem	1) Dizaina plāna izstrāde ekspozīcijai "Bauska laikā un cilvēki Bauskā 20. gadsimtā"	1) Sagatavota dokumentācija un noteiktas izmaksas ekspozīciju pārveidei atbilstoši mūsdienu sabiedrības vajadzībām	Mākslas nodaļa	2029.–2030.	Muzeja budžets, VKKF
	2) Dizaina plāna izstrāde ekspozīcijai "Laiks spēlētis"	2) Sagatavota dokumentācija un noteiktas izmaksas ekspozīciju pārveidei atbilstoši mūsdienu sabiedrības vajadzībām, īpaši pielāgojot to ģimeņu ar bērniem auditorijas prasībām	Mākslas nodaļa	2029.–2030.	Muzeja budžets, VKKF

Jauna ekspozīciju un izstāžu aprīkojuma iegāde	1) Atbilstošu eksponēšanas risinājumu nodrošināšana 2) Digitālo tehnoloģiju ieviešana ekspozīcijās	- Iegādātas vitrīnas, stikla kupoli, stiprinājumi, apgaismojuma sistēmas u.tml. - Iegūta iespēja nodrošināt kvalitatīvu ekspozīciju un izstāžu darbu - Audiogidi, digitālās aplikācijas krājuma priekšmetu darbības demonstrēšanai	Mākslas nodaļa	2026.–2030.	Muzeja budžets VKKF

4.1.4. Muzeja vizuālās identitātes pilnveidošana

Mērķis	Aktivitātes	Rezultāti (kvalitatīvie – pārmaiņas) (kvantitatīvie – ieguvumi)	Atbildīgais	Izpildes laiks	Finansējuma avots
Muzeja kopējās vides un tēla uzlabošana	1) Muzeja ēkas un iekštelpu remontdarbi un infrastruktūras uzlabošana atbilstoši 2025. gada “Bauskas muzeja ēkas tehniskās apsekošanas atzinumam”	- Uzlabots muzeja ēkas tehniskais stāvoklis - Iegūta pievilcīga estētiskā vide, kas veicina apmeklētāju labbūtību	Saimniecības pārzinis	2026.–2027.	Muzeja budžets

	2) Viļa Plūdoņa muzejā esošo “Selenu” māju (ēku) remontdarbi un infrastruktūras uzlabošana	- Uzlabots “Selenu” māju (ēku) tehniskais stāvoklis un infrastruktūra - Iegūta pievilcīga estētiska vide	Saimniecības pārzinis	2026.–2030.	Muzeja budžets
	3) Muzeja ārtelpas / pagalma rekonstrukcija	Iegūta pievilcīga estētiskā vide Muzeja brīvdabas pasākumiem	Saimniecības pārzinis	2028.–2029.	Muzeja budžets
	4) Darbinieku identitātes un piederības Muzejam akcentēšana	- Vienota stila apģērbs visiem Muzeja darbiniekiem (apkalpojošajam personālam un Viļa Plūdoņa muzeja darbiniekiem ikdienā, pārējiem – Muzeja pasākumu laikā), kas veicina Muzeja atpazīstamību	Mākslas nodaļa Viļa Plūdoņa muzeja vadītājs	2026.–2027.	Muzeja budžets
	5) Ārtelpas iekārtošana Viļa Plūdoņa muzejā	- Atpūtas zona Viļa Plūdoņa ar literāro tēlu figūrām, ar galdiem, soliņiem, tualetēm, bērnu rotaļu laukumu ar šūpolēm u.tml.	Viļa Plūdoņa muzeja vadītājs	2026.–2030.	Muzeja budžets
	6) Finanšu resursu plānošana dažādām marketinga aktivitātēm	- Ar dažādām metodēm pilnveidots marketinga darbs un panākts apmeklētāju skaita pieaugums - Prezентācijas materiāli un suvenīri; nodrošināta suvenīru tirdzniecība	Mākslas nodaļa	2026.–2030.	Muzeja budžets

5. STRATĒGIJAS IEVIEŠANAS UZRAUDZĪBA

Par stratēģijas ieviešanas uzraudzību kopumā ir atbildīgs Muzeja direktors, bet tieša atbildība ir Muzeja nodaļu vadītājiem, TLMS “Bauska” un Viļa Plūdoņa muzeja vadītājiem, izstrādājot ikgadējos darba plānus un konkretizējot aktivitātes, kas atbilst stratēģijai, un paredzot finansējuma avotus plānotajām aktivitātēm.